

A TIZEDIK ÉV

AZ ÉV KRÓNIKÁJA

Augusztus:

- 25. Év eleji teendők megbeszélése
- 27-28. Szaktárgyi tanácskozások
- 29. Javitóvizsgák
- 30. Pótbeiratás
Tanévnnyitó értekezlet

Szeptember:

- 1. Tanévnnyitó ünnepély
- 2. Tankönyv-, füzetosztás, kirándulási tervek beadása.
- 3. Első tanítási nap.
- 4-5-6. Iskolai tanulmányi kirándulások II. III. IV. évfolyam,
I. évfolyam bevezető foglalkozások.
- 9. KISZ-taggyűlések
Iskolai KISZ-vezetőség ülése
- 10. Osztályozás nélküli tantárgyak összegezése
Tanulószoza megindítása
- 15. Testületi munkaértekezlet
Megbeszélés a diákbizottsági titkároknak
Tanmenetek, szakköri munkatervek beadása
- 19. I. osztályok évfolyamgyűlése
- 22. I. évfolyam összevont és osztály szülői értekezletek.
- 23. Film megtekintése közösen a képzőművészeti Világ-
héttel kapcsolatban.
Litkei József festőművész kiállításának megnyitása.

Szeptember:

29. Testületi munkaértekezlet
II-III-IV. évfolyam osztály szülői értekezletek
Megemlékezés a Fegyveres Erők Napjáról.
30. Magyar nyelvi verseny - megyei forduló,
osztályfőnöki munkatervek beadása.

Október:

- 1-január 31. Komplex megyei látogatás
- 1-6. Javító és pótló érettségi vizsga - írásbeli
1. Háziversenyek beindítása, Bolyai-pályázatok meghirdetése,
Egyetemi előkészítő tanfolyamok beindítása.
6. Szakmai továbbképzés
- 6-14. Társadalmi munka a Szécsényi Állami Gazdaságban
7. KISZ-taggyűlések
10. Házirend - módosító javaslatok /osztály - diákbizottságok/
ODB-munkatervek elkészítése
A szakmai munkacsoportok munkatervének elkészítése,
Érettségi, továbbtanulási szándékok felmérése.
11. Az I. évfolyam beiktató ünnepélye
14. Látogatás a kisterenyei Gimnázium KISZ-szervezeténél
Megbeszélés osztálytitkároknak
16. Iskolai KISZ-vezetőségi ülés.
Javító és pótló érettségi vizsga - szóbeli
20. Testületi munkaértekezlet
- 20-28. Társadalmi munka a Szécsényi Állami Gazdaságban.
21. Politikai vitakör - politikai oktatás beindítása.
24. Iskolai vers- és prózamondó verseny
28. KISZ-taggyűlések.
30. Szülői fogadóóra.

November:

3. Testületi munkaértekezlet
4. Politikai képzés
6. NOSZF-émlékünnepély /Marx alapszervezet/
KISZ-alapszervezeti rendezvények
11. Vezetőképzés I. o. diákbizottságoknak
KISZ-alapszervezeti rendezvények
15. A 10 éves évforduló ünnepségeit előkészítő bizottság
megalakulása

November:

17. Filharmóniai hangverseny
18. Politikai képzés
- Iskolai KISZ-vezetőség ülése
20. Mezei futóverseny
22. KMP megalakulásáról megemlékezés /Uitz-alapszervezet/
Padcsiszolás, - lakkozás a tanterekben
24. Nevelési értekezlet
- 25-26. Iskoláztatási Bizottság ülése /külföldi ösztöndíjak/
25. KISZ-taggyűlések
"Világnézetünk alapjai" vetékedő
28. Váci Mihály városi vers- és prózamondó verseny

December:

2. Szakmai továbbképzés
5. Az 1978-as nevelési és tantervi tervezet megvitatása.
8. Megbeszélés osztálytitkároknak
Farkas András festőművész kiállításának megnyitása.
9. KISZ-taggyűlések
12. Szakfelügyeleti tapasztalatok /matematika, fizika, kémia/
13. Szalagavató ünnepély
15. Jelentkezés az OKTV-re
16. Politikai képzés.
KISZ-alapszervezeti vezetőségi ülés.
18. Félévi osztályozó értekezlet
20. Iskolai hangverseny
- 22-jan.5. TÉLI SZÜNET
Tapasztalatcsere a Bolyai Szakközépiskolával

Január:

3. Félévi értekezlet
5. Az OKTV-re készült magyar, történelem, földrajz pályamunkák benyújtása.
5. Iskolagyűlés - félévi értékelés
- házirend ismertetése
6. Szakfelügyeleti tapasztalatok /orosz nyelv/
Iskolai KISZ-vezetőség ülése

Január:

- 12-16. Szülői értekezletek
13. Megbeszélés osztálytitkároknak
KISZ-alapszervezeti vezetőségi ülés.
- 14-23. OKTV I. forduló; zárthelyi dolgozatok megvitatása.
12. Szakfelügyeleti tapasztalatok /biológia/
14. Szakfelügyeleti tapasztalatok /földrajz, világnézet/
20. Szakmai tanácskozások
Politikai képzés
26. Tanulmányi ösztöndíjak módosítása
Tantestületi megbeszélés
27. VIII. o. tanulók látogatása a Gagarin Ált. Iskolából.
Derkovits alapszervezet látogatása a Balassi Gimnázium-
ban.
KISZ-taggyűlések
29. Szakfelügyeleti tapasztalatok /magyar, történelem/

Február:

2. Filharmóniai hangverseny
KISZ-taggyűlések
3. KISZ-alapszervezeti vezetőségi ülés
4. Arany Dániel Matematikai Verseny I. forduló
7. Farsangi bál /I-II. évf. diákbizottságok/
10. KISZ-taggyűlések
16. Testületi munkaértekezlet
17. Iskolai KISZ-vezetőség ülése
19. Az országos latin nyelvi verseny iskolai fordulója
20. Megbeszélés osztálytitkároknak
- 23-27. BM-osztályfőnöki órák:
IV.o: A külső és belső ellenséges erők államellenes
tevékenysége.
II. o.: Ifjúkori bűnözések
24. A Bolyai Napok programjának előkészítése
Verdi-verseny /rádiós felvétel/
Iskolai KISZ-vezetőség ülése
25. Orvosi vizsgálat /IV.o. továbbtanulók/
26. Szülői fogadóóra.

Február:

26. Szülők Akadémiája: "Az iskolai közélet, iskolai hagyományok és a szülői ház"
27. Kazinczy szépkiejtési verseny iskolai fordulója.
28. Jelentkezés érettségi vizsgára.

Március:

1. Filharmóniai hangverseny
Testületi munkaértekezlet
- 1-15. Az érettségi vizsga tantárgyi követelményei /a témakörök ismertetése/.
3. KISZ-nap /papírgyűjtés, vetélkedő/ /IV.A. osztály/.
4. Szakmai tanácskozások.
8. Nemzetközi nőnap - ünnepség
Iskolai KRESZ-vetélkedő /Ifju Gárda/.
- 9-12. Az Iskoláztatási Bizottság ülése.
13. FIN városi megnyitója.
1848. március 15. emlékünnepély /Rudas alapszervezet/.
15. "Belépés nemcsak tornacipőben" - rádiós felvétel az új sportcsarnokban.
- 18-26. OKTV II. fordulója.
18. A kabinetek és tantermek takarítása, szépítése.
19. Tisztasági szemle /KISZ, Vöröskereszt/.
20. Tanácsköztársasági emlékünnepély, KISZ-avatás /Szalvai/
Az I. osztályba jelentkezők lapjainak beérkezése.
21. Iskolai KISZ-küldöttgyűlés.
Tájékoztató futóverseny.
22. Testületi munkaértekezlet.
23. A jövő évi ösztöndíjpályázatok elbírálása.
25. OPI nevelési felmérés.
Szülői fogadóóra.
26. VIII. o. tanulók felvételi beszélgetése a tagozatos osztályokba.
28. Városi küldöttértekezlet.
30. Jelentkezési lapok benyújtása felsőoktatási intézményekbe.
A komplex látogatás tapasztalatai - munkaértekezlet.

Április:

1. Játékos iskolagyűlés /III. C. osztály/
3. Felszabadulási emlékünnepély /Münnich I, Furák alapszervezet/
5. Verdi-verseny elődöntő
- 5-13. TAVASZI SZÜNET
- 5-9. Nógrád megyei Pedagógiai Napok
11. Verdi - verseny döntő
12. Verdi - verseny egyéni döntő
20. Filmharmóniai hangverseny
Megbeszélés osztálytitkároknak
- 21-22. Honvédelmi napok
22. Megemlékezés Lenin születésnapjáról /Furák alapszervezet/
23. Testületi munkaértekezlet
26. A Bolyai-pályázatok értékelése
Ifjúsági nagygyűlés - A bányászok éhségmeneteinek
50. évf.
28. "Ki tud többet Bolyai Jánosról" - osztályok közötti verseny
29. Nevelési értekezlet: A pedagógus és a társadalom
30. Anyák napja - megemlékezés /Marx alapszervezet/

Május:

- 3-4. Főpróbák /sport, tudományos ülésszakok/
5. Kiállítások elrendezése
- 6-7-8. Bolyai Napok - 10 éves évforduló
7. Arany Dániel verseny II. évforduló
10. IV. o. idegen nyelvi osztályozóvizsga
Testületi munkaértekezlet
14. Osztályozóértekezlet /IV. osztályok/
15. Kórustalálkozó a szolnokiakkal
- 17-22. Írásbeli érettségi vizsgák
17. Testületi értekezlet /igazgatói megbízás/
- 23-26. Országjáró Diákok Megyei Találkozója
- 24-25. Közös írásbeli érettségi - felvételi vizsgák
31. Testületi munkaértekezlet.
Szakköri munkák zárása

Június:

- 1-2. Írásbeli érettségi dolgozatokat értékelő értekezéslet
- 2-3-4. Év végi értékelés /I-II-III. évf. osztálybizottságok/
- 3-4. Idegen nyelvi osztályozóvizsgák
8. Utolsó tanítási nap
- 7-8. Osztályozóértekezletek
- 9-10. A IV. A. szóbeli érettségi vizsgája
- 11-12. A IV. C. " " "
14. Tanévzáró ünnepély
- 15-16. A IV. B. szóbeli érettségi vizsgája
- 17-18. A IV. D. " " "
18. Az I. osztályosok beiratása
- 10-18. Szertárak, szaktantermek leltározása, rendezése
21. Alapfokú könyvtárosi vizsga
25. Tanévzáró értekezéslet

TANULMÁNYI MUNKA

TANULMÁNYI VERSENYEK

Országos Középiskolai Tanulmányi Verseny

Magyar irodalmi pályamunkájáért megyei műv. o. dicsérő oklevelet

kapott: Petykó Csaba IV. B.

Szijgyártó Julianna IV. B.

Sikeres pályamunkával ill. zárthelyi dolgozattal a II. fordulóra

bejutott:

biológiából: Józsa Klára IV. B. miniszteri dicséretet kapott

kémiából: Molnár Ilona IV. A.

Vadkerti Mária IV. A.

Wiszoczky Ferenc III. A.

matematikából: Sándor Csaba III. A.

földrajzból: Nagy Olivér III. A.

oroszról: Pokrivács Ildikó IV. B.

Arany Dániel Matematikai Verseny

A II. fordulóra jutott Zentai László II. A

Irinyi János Kémiai Verseny

Az országos döntőbe jutott

Bokros Ferenc I. C a tagozatosok versenyében III.
helyezett

Holes Károly I. C.

Verdi Műveltségi Verseny

A II. helyezést elért csapat tagjai:

Klement Katalin III. D, az egyéni versenyben II. helyezett

Félegyházi Márta II. D

Dénes Vilmos II. D, az egyéni versenyben III. helyezett

Az Alkotó Ifjúság pályázaton dicséretben részesült:

Balás Gyula	III. D
Niedermüller Gábor	II. A.
Tóth Beatrix	II. B

A Zemplén-versenyen fizikából részt vett:

Komoly László	III. A
Závorszky István	III. A

A Középiskolai Matematika Lapok feladatmegoldó versenyében

részt vett:	Bodócs Péter	I. A
	Csirke Zsolt	I. A
	Lovász Beáta	I. A
	Zentai László	II. A
	Varga Gábor	II. A
	Kovács István	IV. A
	Márton Károly	IV. A
	Zsivera Zsolt	IV. A

A "Magyarán szólva" rádióműsorban Seben Csaba II. B arany - nyelv díjat nyert.

Területi KRESZ - vetélkedőn dicséretben részesült:

Alberti László	III. A
Dedák János	III. A

Sakkversenyen: Nagy Zoltán III. A megyei II. helyezett

Országjáró Diákok Megyei Találkozóján az iskola csapata a

II. helyezést érte el, ezen belül kiemelkedő helyezések:

Zentai László	I. hely	táj. futás
Szabó Attila	III. hely	" "
Nagy Olivér	II. hely	" "
Mender Róbert	I. hely	" "

Városi vers- és prózamondó versenyen megnyerték a vándorser-

leget:	Bodnár Zoltán	III. B
	Hangonyi Melinda	III. B
	Kertész Katalin	II. D
	Tajti Melinda	II. A
	Tóth Beatrix	II. B

A Kazinczy Szépkiejtési Verseny iskolai fordulóján

Bodnár Zoltán	III. B	I. helyezett
Jenei Gabriella	IV. B	II. "

A "Ki tud többet a Szovjetunióról a Szovjetunióból" iskolai fordulóján az I. helyezést az Uitz Béla alapszervezet csapata nyerte

Dedák János	III. A
Fülöp Zsolt	III. A
Mészáros Ottó	III. A
Mikes László	III. A

Bolyai-pályázatok, háziversenyek eredménye:

Magyar irodalom

1. Ferencz Melinda III. B
2. Zámbó Györgyi III. A
3. Kalmár Melinda II. B

Magyar nyelvi és stilisztikai feladatmegoldó verseny

IV. évfolyam

1. Sztrémi Melinda IV. B
2. Bencze Melinda IV. C
3. Gálfi Éva IV. C

III. évfolyam

1. Kalocsai Edit III. D
2. Zámbó Györgyi III. A
3. Bártfai Katalin III. D

II. évfolyam

1. Nagy Enikő II. B
2. Seben Csaba II. B
3. Varga Mária II. B

I. évfolyam

1. Krakóczky Gyula I. B
2. Barna Teréz I. B
3. Vilim Beáta I. B

TÖRTÉNELEM

1. -
2. Mészáros Ottó III. A
2. Mester György III. B
3. Mikes László III. A
Jászfalvi Walter III. B

FÖLDRAJZ

1. Dudás Péter II. B
2. Rusznyák Anna IV. C
2. Kéry Gabriella III. A
3. -

MATEMATIKA

Feladatmegoldó verseny:

IV. évfolyam

1. Kovács István IV. A
2. Márton Károly IV. A
3. Zsivera Zsolt IV. A

III. évfolyam

1. Gordos László III. A
2. Bátonyi Gábor III. D
3. Sándor Csaba III. A

II. évfolyam

1. Varga Gábor II. A
2. Zentai László II. A
3. Tóth György II. A

I. évfolyam

1. Csirke Zsolt I. A
2. Bodócs Péter I.A
3. Tóth Nándor I. A

Pályamunkák:

1. Tóth Beatrix II.B
2. -
3. Wiszóczky Zsuzsa III.A

FIZIKA

Feladatmegoldó verseny

IV. évfolyam

1. Kovács István IV.A
2. Zsivera Zsolt IV. A
3. Almási István IV. A

III. évfolyam

1. Sándor Csaba III. A
2. Závorszky István III.A
3. -

II. évfolyam

1. Borszukovszky Zoltán II.A
2. Gyenes Mariann II.A
3. -

Fizika eszközkészítés

- Táncsik Gábor II. A
~~P~~
Komoly László II. A
Závorszky István II. A
Szabó Ferenc II. C
Sólyomi Zoltán II. C
Borszukovszky Zoltán II. A

Pályázat fizikából

1. -
2. Madar Gyula II. A
3. Czudar Péter II. A

BIOLÓGIA

1. Szabó Attila III.C
2. Katona Bóra II.D
3. Csóke Rita I. C
4. -

KÉMIA

Háziverseny:

- I-II. évfolyam I. helyezett: Bokros Ferenc I. C
II. helyezett: Józsa András I. C
III. helyezett: Holes Károly I. C

- III-IV. évfolyam I. helyezett: Vadkerti Mária IV. A
II. helyezett: Molnár Ilona IV. A
III. helyezett: Klagyivik János IV. A

Pályamunkáért:

- I. helyezett: Molnár Ilona IV. A
II. helyezett: Nagy Károly IV. A
Medve Elza IV. A
III. " Szappan Kálmán IV. A
Timár József IV. A

OROSZ

1. Tóth Judit III. B
2. Cserhádi Aliz IV. B
Reibel Mariann II. C
3. Birkás Erzsébet II. B

OKTV megyei döntőbe jutott:

- (IV. B.) Pokrivács Ildikó IV. B I. hely
Párosi Éva III. B II. hely
Tóth Judit III. B II. hely
Dembrowszki Zsuzsa III. B III. hely
Sztrémi Melinda IV. B V. hely

ANGOL

1. Jenei Gabriella IV. B.
2. Tóth Ildikó III. B
3. Honti Gabriella III. B

NÉMET

1. Bakos Gabriella II.B
2. Gordos László III.A
3. Nagy Enikő II. B

FRANCIA

1. Dembrovszki Zsuzsa III.B
2. Rusznyák Anna IV. C
3. Varga Erzsébet III. B

A TANITÁSI ÓRÁN KIVÜL SZERVEZETT TANULÁSI FORMÁK

Konzultáció a következő tantárgyakból:

magyar, történelem, orosz, angol, német, francia, matematika,
fizika, biológia, kémia, földrajz.

Érettségi előkészítő:

magyar, történelem, orosz, angol, német, francia, matematika,
fizika, biológia, kémia, földrajz.

Szakkör:

matematika (I. II. III. IV. évf.), magyar nyelvi, képzőművészeti,
könyvtár, fizika (II. III. IV. évf.), biológia, fotó.

Érdeklődési kör:

filmklub, irodalmi színpad, ODK, népitánc, bélyeggyűjtő

Egyetemi előkészítő:

magyar, történelem (III. IV. évf.), matematika (III. IV. évf.),
fizika (III. IV. évf.), kémia, biológia.

Kapás Józsefné

A MEGNYITÓÜNEPÉLY

Minden évben ünnepi készülődés, szorgos munka előzi meg a Bolyai Napok rendezvényeit. Az idei rendezvénysorozat még jelentősebb, ünnepélyesebb volt számunkra, mert egybeesett az iskola fennállásának 10. évfordulójával.

Május 6-án reggel ünnepi díszben várta intézetünk a vendégeket. 9 órakor Molnár János I. B osztályos tanuló köszöntötte a megjelenteket, majd felcsendült a szignál, s ezzel megkezdődött a háromnapos BN '76.

Herold László igazgató ünnepi megnyitója után Gulyás Jánosné, a megyei tanács művelődési osztályának vezetője köszöntötte meleg szavakkal a 10 éves iskolát. A városi tanács üdvözlét Fekete Nándor, a tanács elnöke tolmácsolta, felkötötte az iskolazászlóra a városi tanács szalagját. Megható és felemelő pillanatok voltak, amikor Salgótarján középiskolái és kollégiumai: a Madách Gimnázium, a Táncsics M. Közgazdasági Szakközépiskola, a Stromfeld A. Gépipari Szakközépiskola, az Ipari Szakmunkásképző Intézet, a Furák T. Leánykollégium és a Középiskolai Fiúkollégium képviselői is szalagot kötöttek a zászlóra.

A Bolyai-fal megkoszorúzása hagyományos, minden évben ismétlődő, de mindig ünnepélyes aktus. Idén a bolyaista diákokon kívül három vendégiskola: a két budapesti Bolyai János szakközépiskola és az ócsai Bolyai Gimnázium küldöttsége is részt vett rendezvényünkön, s ők is elhelyezték koszorúikat közös névadónk tiszteletére.

Ezután dr. Voksán József, a Pedagógus-szakszervezet főltitkára mondott ünnepi beszédet, s egyben megnyitotta kiállításainkat is. Beszédében ezeket mondta:

Dr. VOKSÁN JÓZSEF ÜNNEPI BESZÉDE

"Megtiszteltetés számomra, hogy annak az iskolának a kiállításai^{ll} it nyithatom meg, - fennállásának 10. évfordulóján, - amelynek nevét az elmúlt évtizedben nagyon sokan megismerték. Hiszen az iskola neve és munkája nemcsak a város és a megye lakossága

előtt ismert, hanem más iskolák pedagógusai és diákjai előtt is. A Bolyai János Gimnáziumot számon tartják a főiskolai, egyetemi felvételi bizottságok, a közoktatást irányító apparátus, de nem ismeretlen a rádióhallgatók előtt sem. A tanárok és a diákok közös munkáját, erőfeszítését, áldozatvállalását dicséri az elmúlt 10 év sikere, az a körülmény, hogy intézetüket a jó hírű, színvonalas és eredményes munkát végző gimnáziumok rangjára emelték.

Színvonalas és eredményes munkát mondtam, és nemcsak a közelmúlt látványos és elismerést érdemlő munkájára gondoltam, - melyre jogosan lehet büszke az iskola minden tanára és diákja, - hanem mindenekelőtt arra a légkörre is, amely lehetővé tette, hogy ebben az iskolában tíz esztendő alatt pályakezdő fiatal tanárnők és tanárok úgy váltak érett, hivatásukat szerető pedagógusokká, hogy ilyen rövid idő alatt is hagyományt teremtettek. Az eredményes, jó oktató-nevelő munka hagyományát. Bizonyíték erre az a csaknem ezer - vagy talán ennél is több - diák, akik ebben az iskolában érettségiztek, s közülük többszázan főiskolákra, egyetemekre kerültek - jónéhányan külföldre is - s ma már érett felnőttként, tanárként, mérnökként, orvosként, a munkapad mellett, vagy másutt tevékenykedve, vállvetve együtt dolgoznak velünk népünk felemelkedésén. Ugy vélem, az iskola igazi eredménye ez.

A nevelés-oktatás sajátos munka, talán semmilyen más tevékenységhez nem hasonlítható. Igazi eredményeit nem pusztán a jeles meg a jó bizonyítványok száma mutatja egy-egy tanév befejeztével. Ez időszakonként nagyon fontos mutató lehet, de egy iskola munkájáról a leghivebb tanúság, hogy az általa felnevelt és tudással felvértezett fiatalok hogyan kapcsolódnak be a társadalmi tevékenységbe és miként dolgoznak. Szakértelmük, világnézetük, munkájuk, szorgalmuk, helytállásuk, karakterük alapján lehet csak valójában megítélni, hogyan és milyen eredménnyel nevelték őket. Az iskola, a pedagógus mindig a jövő számára dolgozik, de ez a jövő a mában gyökerezik, a hétköznapiok küzdelmes, fárasztó, idegeket őrlő, de ugyanakkor sok-sok örömet is hozó munkájában. Pedagógus és diák közös, együtt végzett, mindennapos tevékenységéből születik meg az igazi érték: a marxista meggyőződés, a szilárd szocialista jellem, az új szüntelen keresése.

A jó iskola mindig példázza az alkotóműhelyt. A szellemi erőket, a benne dolgozók hivatásérzetével hallatlan energiákat szabadíthat fel. S bár a műhely tüzének élesztője nem egyedül a pedagógus, de ébrentartója a lángnak, s ha napról napra szakmájának szeretete hajtja, akkor a közös munka hevében edzett, a jövő próbáit is keményen megálló generációkat bocsáthat útjára. Hogy valójában milyen hőfokú az alkotóműhely lángja, azt csak azok tudják igazán, akik benne élnek, de az iskola által az évforduló alkalmából megrendezett kiállítások megtekintése során azért mi is némiképp érzékelhetjük.

Az iskola névadójáról, Bolyai Jánosról összeállított kiállítás azt mutatja, hogy Bolyai nem csupán név az iskola homlokzatán, hanem élő múlt, a szivekben és elmékben mélyen gyökerező hagyomány. Bolyai János emberi nagysága, nép- és hazaszeretete, tudományba vetett hite, a tudás megszerzése iránti szenvedélye itt lüktet ennek az iskolának a falai között, "ifjú szivekben él" tovább.

Az iskola egy évtizedes történetének kiállítása igazi alkotóműhely születésének és formálódásának állomásait jelzi. Bolyai a tudomány egzakt közegében a "semmitől teremtett egy új világot" - itt a megye, a város vezetői és társadalma, a szülők, a pedagógusok és a diákok vállvetve hozták létre a műveltség, a kultúra, a tudás jövő emberét formáló alkotóműhelyét.

A tanulók munkáját bemutató kiállítás hű tükre az okosan felhasználott és munkába fogott energiáknak, a felébresztett és irányított alkotókedvnek. Az ipar szigorú, gondosan csiszolt-tervezett formáin is ott csillog a tudás, az alkotás, a használni akarás és a kitartás szenvedélye.

A Derkovits Iskolagaléria gyűjteményes anyaga különösen példamutató. Kevés iskola büszkélkedhet ennyi műalkotással. Igazi értékét a szépség szeretete, az élet teljességére törekvés, a cselekedeteket formáló esztétikai élmény adja.

A kiállított fotók mindegyike is erről vall: megannyi megragadott pillanatot az iskola hétköznapjairól, ünnepeiről, a tanulásról, a munkájáról.

Ha megtekintik a kiállításokat, a felfedezés örömeivel lássák meg a látvány, a pillanatnyi benyomás varázsa mögött az eredmények forrását: az alkotókedvet, a sok-sok gyakorlást, a tanítást és tanulást, a véget nem érő készülést, a kudarc okozta elkeseredést és

az elszánt, újra meg újra nekilendülést - és adózzanak velem együtt tisztelettel és elismeréssel a Bolyai János Gimnázium tanárai és tanulói tíz év alatt végzett munkájának.

A Pedagógus-szakszervezet Központi Vezetősége és a magam nevében gratulálok mindannyiuknak eredményes munkájukhoz, és további sikereket kívánok az iskolának, az iskola pedagógusainak a jövő nemzedék szocialista nevelésében.

A kiállítást ezennel megnyitom - kérem, tekintsék meg. "||

Három évvel ezelőtt került első ízben sor a Bolyai-plakett és oklevél átadására. Azóta minden évben azok kapják ezt, akik a Bolyai Napok sikeréért és az iskoláért sokat tesznek. Ez alkalommal Boródi Ferencné, Csik Pálné tanárok és Dr. Sarlóska Ernő professzor nyerték el a kitüntető oklevelet. Azok a nevelők, akik az iskola fennállása óta a Bolyai Gimnáziumban végzik munkájukat, törzsgárdajelvényt kaptak.

Diákjaink egész éven át készülnek a különböző szaktárgyakban meghirdetett pályázatokra. Ez évben összesen 164 pályamunkát értékelték a munkaközösségek, érthető tehát, hogy nagy izgalommal várták a tanulók az eredményhirdetést. A versenyek első három helyezettjének Herold László igazgató adta át a jutalmakat.

A megnyitó ünnepség a gimnázium énekkarának és irodalmi színpadának hangulatos, szép műsorával zárult.

Vendégeink és diákjaink ezután megtekintették a kiállításokat. Az aulában a Derkovits Galéria gazdag gyűjteményét láthattuk. Az emeleti termekben iskolánk történetét mutatta be a fotókból és dokumentumokból összeállított szép sorozat, az alma matert meglátogató volt bolyaisták is örömmel fedezték fel diákkoruk emlékeit a fényképeken. Esztétikai élményt nyújtott a bélyegkiállítás is, melyet bélyeggyűjtő szakkörünk rendezett. Bolyai János életét és munkásságát külön kiállítási teremben mutattuk be.

A földszinti előadókban biológiai, kémiai és ásványtani kiállításokat láthattunk.

Az első nap délutánján vetélkedőt rendeztünk névadónk életéről és munkásságáról. A vetélkedőt az osztályfőnöki munkaközösség kezdeményezte még az év elején, célunk az volt, hogy tanulóink minél jobban megismerjék Bolyait, megértsék munkásságát, hiszen így tiszteleghetünk legjobban emlékének.

A felkészülés és felkészítés Antal Gáborné, Boródi Ferencné és dr. Jármay Pálné vezetésével egész évben folyt. Összeállították a Bolyai-életrajz és -életmű legfontosabb adatait, melyet tanulóink megkaptak. A munkában a szülői munkaközösség is segített. Dr. Jármay Pálné vezetésével 30 tanulóink felutazott Budapestre, ahol a Magyar Tudományos Akadémián meghallgatták a kiváló Bolyai-kutató, Sarlóska Ernő professzor vetített képes előadását. Az iskola minden osztálya megnézte /sokan többször is/ a Bolyai-ról szóló kisfilmet. Nagy forgalma volt a Bolyai-irodalomnak is, nemcsak az iskolai és a megyei könyvtárban, hanem a könyvesboltban is. A házi anyanyelvi és matematikai verseny egy fordulója névadónkkal kapcsolatos kérdéseket tartalmazott. Ifjúságunk tehát igen sok anyagot gyűjthetett és gyűjtött össze árpilisig, amikor a IV. D osztály megszervezte és lebonyolította az iskolai osztályselejtezőt. Egy száz kérdésből álló stencilezett lap feladataira kellett válaszolniuk a tanulóknak. A lelkes munka bizonyítéka volt, hogy az értékelést végző IV. D-szek nehezen tudták megállapítani a sorrendet, mert az osztályok fej fej mellett haladva, magas pontszámokat, jó eredményeket értek el.

A BN-vetélkedőn 5 csapat indult, melyek iskolánk 10 KISZ-alapszervezetét képviselték. A kérdéseket és a műsort szintén Antal Gáborné, Boródi Ferencné és dr. Jármay Pálné állította össze, a játékvezető Bodnár Zoltán III. B volt, aki gyakorlott riportereket is megszégyenítő ügyességgel végezte feladatát.

Az érdekes, változatos feladatokat versek, irodalmi szövegek előadása, matematikai és zeneelméleti tanulmányok, drámarészletek, Bolyai-szemelvények bemutatása színesítette és gazdagította. Diaképek vetítésére - melyet Sarlóska professzor volt szíves rendelkezésünkre bocsátani - is sor került.

A játékos forma lekötötte a versenyzők és a nézők figyelmét,

mindannyian sokoldalú képet kaphattak Bolyai Jánosról. Ugy véljük, ez a délután és előtte a felkészülés időszaka elmélyítette tanulóink ismereteit névadónkról, a kezdeményezés eredményes volt.

A TERMÉSZETTUDOMÁNYOS ÜLÉSSZAK

A természettudományos ülészekon 18 előadás hangzott el a matematika, fizika, kémia, biológia és földrajz tudományterületeiről.

Valamennyi előadás érdekes, színes, szemléletes és tartalmas volt. Különös értéküket az jelentette, hogy önálló tanulói kísérletezésre, kutató jellegű munkára épültek. Egy-egy tudományterület elméleti ismerete mellett azok gyakorlati alkalmazásának lehetőségeiről is számot adtak az előadók.

A természettudományos ülészekon elhangzott matematikai előadások:

1. A formális nyelvek Chomsky-féle hierarchiája /Zsivera Zsolt IV. A/
2. Idegen nyelvi fordítások matematikai módszerrel /Márton Károly IV. A/
3. Egy programozási feladat /Szappan Kálmán, Lórik Tibor IV.A/

1. Mindhárom előadás a matematika gyakorlati alkalmazásáról szólt. Az első előadásban a formális nyelvek matematikai megadásának problémáit tárgyalta az előadó. Először a grammatikát definiálta, mely generálja a nyelvet, majd a nyelvek felosztásáról hallottunk Chomsky nyomán. Az első csoportba a semmilyen kikötést nem tartalmazó nyelvek kerülnek, a második csoportba a környezettől függő, a harmadikba a környezettől független nyelvek, az utolsó csoportba a legtöbb megszorítást tartalmazó nyelvek, az automaták, a számítástechnika nyelve tartozik.

Az előadásban egy magyar mondat - Semmiből egy új, más világot teremtettem - generálását mutatta be Zsivera Zsolt a tárgyalt képzési szabályok szerint.

2. A második előadás is nyelvi problémát tárgyalt. Előbb megadott egy "k" izomorfizmust, majd ennek segítségével egy desziffrációs problémát oldott meg Márton Károly. Tíz arab szó magyar megfelelőjét lehetett megkeresni e módszerrel. A megoldás érde-

kessége az, hogy meg nem adott szavak megfelelői is megtalálhatók. Az eljárásnak rendkívül nagy a gyakorlati jelentősége, ilyen módszerrel fejtették meg a maya és a mykénei írást is.

3. A harmadik előadásban Lórik Tibor Erotosztenész szitáját ismertette primszámok keresésére. Szappan Kálmán ennek gépi programját mutatta be. A programot FORTRAN nyelven készítette, az ELTE Gépi Matematikai és Numerikus Tanszék ODRA 1304-es gépén futtatta le. A program érdekessége az volt, hogy a gépi adaptáció nem követte teljesen a matematikai módszert, mert az a gépen sok tárolót foglalt volna le, így az előadó annak átdolgozott, gépen gazdaságosabban lefuttatható változatát dolgozta ki.

A természettudományos ülészekon elhangzott fizikai előadások:

1. Logikai áramkörök /Sólyomi Zoltán II. C, Szabó Ferenc II.C/
2. Wilson-féle ködkamra /Tácsik Gábor II. A/
3. Kundt-cső /Borsukovszky Zoltán II.A/
4. Háromdimenziós gázmodell /Závorszky István II. A
Komoly László III. A/

A pályamunkák az elméleti ismeretek mellett sok gyakorlati munkát is magukban rejtenek. Az elkészített modellek, eszközök jól szolgálják a fizikaoktatást. Kivitelezésük esztétikus, a Wilson-kamra és a Kundt-cső felépítése, stabilitása a gyári készülékkel is felveszi a versenyt.

1. Az eszköz a logikai áramkörök szakköri szemléltető anyagának fejlesztését szolgálja. Négy alapkapcsolás /ÉS, VAGY, NOR, NAND/ a modern számítás és vezérléstechnika területén alapvető jelentőségű. Segítségükkel a Boole-algebra minden lehetséges függvénykapcsolata létrehozható. Az eszköz alkalmas a matematika tagozatos osztályok számára a logikai függvénykapcsolatok demonstrálására. Az áramkörök kapcsolós kivitelűek, színes ki- és bemeneti jelzőizókkal készültek.

2. A Wilson-kamra klasszikus felépítésű, mechanikailag stabil szerelésű eszköz. A töltőgáz tömény alkohol gőze, a túltelítés hirtelen nyomáscsökkenéssel érhető el. Sugárforrásként nagy felezési idejű rádióaktív preparátum szolgál. Az eszköz szemléltetési lehetőségét korlátozza kis mérete, de ezen ipari tv-közvetítéssel

léhet javítani. Fizikaszertárunk eddig nélkülözötte az atomfizikai kísérleti eszközöket, ezért e szerkezet jelentőségét abban látjuk, hogy megalkotása lehetővé teszi a szemléltetést a fizika e területén is.

3. Az eszközök közül a legesztétikusabb kivitelezésű, minőségileg is megbízható készülék a Kundt-cső. Demonstratív hatása ipari tv-közvetítéssel eredményesebb. E készülék egyszerű mérési módszerrel és számítással meghatározható az állóhullámjelenségek alapján. A fizikatagozatos osztályokban a hangtan tanításhoz felhasználható.

4. A háromdimenziós gázmodell elkészítése régi hiányt pótol a fizika eszköztárában. A kinetikus gázmodell tanításhoz nagy segítséget nyújt. A gázcseppkéket szimbolizáló golyók mozgására szolgáló hangszórómembrán kis teherbirású, sérülékeny. Az eszköz stabilitásának javítása, módszertani felhasználhatóságának kimunkálása további feladatunk.

A természettudományos ülészekon elhangzott kémiai előadások:

1. Hullámjelenségek a kémiában /Molnár Ilona IV. A,
Hajdara Aranka IV. A/
2. Az anyaghullámok elektrondiffrakciója /Szappan Kálmán IV.A,
Timár József IV.A/
3. A Landolt-féle reakció /Sári Zsolt I.C, Karnis Zsolt I.C/
4. A bengáli tűz /Molnár János I.B, Szomszéd László I.B/

Valamennyi előadás tartalmas, igen jól kivitelezett és szemléletes volt, az előadók alaposan elmélyültek a választott témában, elméleti ismereteiket kísérlettel is bizonyították.

1. Hullámjelenségek a kémiában című pályamunkájával I. díjat nyert Molnár Ilona. Az "Élet és Tudomány" egy cikke nyomán kezdett érdeklődni és kereste azokat a reakciókat, melyek periodikusan ismétlődnek, mint az inga lengése, labda pattogása. A Fe^{2+} és Ce^{3+} ionok képesek ilyen redoxireakcióra alkalmas közegben /malonsav és nátriumbromát kénsavas oldatában/. A kísérleteket Hajdara Arankával dolgozták ki. A nitrogént argonnal helyettesítették, amit strandlabdából nyertek. A meghívott vendégek között ott volt dr. Káldy Mária, az ELTE Analitikai Intézetének adjunktusa, aki melegen gratulált az előadóknak, s "vegyész" pályájukhoz további sikert kívánt.

2. Az anyaghullámok - elektrondiffrakció című pályamunkával II. díjat nyertek az előadók. Sikerült egy különleges kísérletet bemutatni, mellyel az elektronok hullámtermészetét igazolták. Az eszközt az ELTE Atomfizikai Tanszékéről kapták. Ez egy különleges képcső; az Egyesült Izzóban készült kísérleti példány. Vácuum alatt egy 50 \AA -nyi vastagságú párologtatott grafithártyát helyeztek el benne, ezt tették optikai rácsként az elektronsugarak elé. A tv-kamera segítségével megjelentek előttünk a fekete-fehér interferenciagyűrűk, melyeket levegőrésben vagy olajfolton már sokszor láttunk, de elektronnyalábbal még soha! A kísérlet alapján kiszámították a hullámhosszat is, ez a látható fénynél ezerszer kisebb:

3. A Landolt-féle reakció bemutatása során igazolták az előadók, hogy a reakciósebesség függ az oldatok koncentrációjától. Higitással lassították a reakciókat /egyre több ideig kellett várni a jódkeményítőreakció ibolyakék színének megjelenésére/. A hallgatóságot jókedvre derítették azzal a trükkel, hogy a kivált jódot visszaredukálták, így a kék szín eltűnt az oldatból.

4. A bengáli tűz bemutatása közben hallottunk a név eredetéről, az atomok gerjeszthetőségéről, a szinképelemzés modern módjáról. A legnagyobb élményt azonban a lángok fellobbanása jelentette. A jól időzített kísérlet során egymás után gyulladtak meg az elegyek, és a lángok a fémek jellemző lángfestését mutatták.

A természettudományos ülészekon elhangzott biológiai előadások:

1. Az ingerületvezetés kémiai-fizikai alapjai /Nagy Viktor III. A, Wiszoczky Ferenc III. A/
2. Adrenalin és acetilkolin hatásának vizsgálata izolált békaszíven /Szabó Attila III. C/
3. A Mátra vidékének természetvédelme /Katona Dóra II. D/
4. Zárványok kimutatása növényi sejtekből /önálló kísérletező munka alapján/ /Racskó Andrea I. C/

1. Az előadásban az elektromos és kémiai szinapszis működésének elvéről hallottunk, melynek modelljét is elkészítette az előadó.

"Az eszköz legfontosabb része a két 12 állású kapcsoló, a hozzá csatlakozó piros és zöld lámpasorral. Ezt kémiai szinapszis esetén egy golyós szimulátor közbeiktatásával egészítettük ki. A lámpa-

sorok az axont és a fogadó neuron dendritjét szimbolizálják, rajtuk a kettesével összekötött égők a kapcsoló elfordításának megfelelően fokozatosan gyulladnak fel.

A kémiai szinapszist egy golyós szimulátor beiktatásával szemléltethetjük. A szimulátort írásvetítőre helyezzük a két lámpasor közé. Amikor az egyik lámpasoron haladó ingerület /fény/ eléri a golyós szimulátort, bekapcsoljuk azt, s az átvivó anyagokat jelképező golyócskák a nagyfeszültségű áram hatására rendezetlen mozgással a szimulátor ellentétes pólusa felé vándorolnak. Közben egy részük beleütközik a szimulátort két részre osztó lyukacsos papirszeletbe, nagyobb részük pedig átjut a szimulátor másik részébe, ami a szinapszist jelképezi. Ha a szinaptikus résben megfelelő számú golyó van, az ingerület áttevődött. Ilyenkor a második lámpasort kapcsoljuk be."

Az eszköz lehetővé teszi a szinapszis bonyolult működésének megértését, ezzel sok segítséget ad a harmadikos biológiaanyag elsajátításához.

2. Szabó Altila kísérlete szorosan kapcsolódott az előző előadáshoz. A gátló és serkentő szinapszis működését mutatta be izolált békaszíven.

"A kétfajta szinapszishoz más-más az ingerületátvivő anyaga. Az adrenalin szimpatikus izgató hatású, tehát fokozza a szívműködést, az acetilkolin paraszimpatikus, gátló hatása érvényesül a szívre, lassítja működését.

A békaszívet a következő módon operáltam ki. Finom metszést ejtettem az aortán és óvatosan a szívkamrába vezettem egy injekciós-tű végét. Az egyik, már előzőleg az aorta alá vezetett cérnaszállal a tühöz kötöttem a szívet. A másik cérnaszállal a szív vénáit kötöttem el óvatosan, nehogy a sinus venosus is elszorítsam. Ezután az ereket elvágtam a szorítókötések alatt és a szívet az injekcióstűvel együtt kiemeltem és egy fecskendő végére rögzítettem, melyben fiziológias konyhasóoldatot tettem. A szív csúcsára írókart kötöttem, s regisztrálom a szívműködést."

Először a szív normális működési görbét láthattuk, majd adrenalin hatására a kontrakciók fokozódtak, acetilkolin hatására pedig lassultak. Mindezt az ipari tv-adásban kitűnően érzékeltük. A kimgoráf görbéit írásvetítőn kivetítve igazolva láttuk mindazt, amit elméletben hallottunk. A három görbe amplitudója és frekvenciája a várt módon eltért egymástól.

3. A Mátra természetvédelméről irt dolgozatával Katona Dóra II. helyezést ért el. Előadásában a Mátra erdővédelméről, ritka növényeiről, gazdag állatfaunájáról hallottunk. A vetített színes diáképek élményszerűvé tették mondanivalóját. Önálló kutató jellegű munkáját a Gyöngyösi Mátra Múzeum munkatársai segítették. Részletesebben a madárvédelemről szolt.

"A madarak népszerűségét jelzi a Mátrában, hogy több csúcsot az ott élő madárfajokról neveztek el. Pl. Csókakő, Karvalyvár, Holló-kő, Bagoly-kő, Sas-kő, Solyombikk. A Magyar Népköztársaság törvényerejű rendelettel gondoskodik védelmükről. Az állatok pusztításáért, befogásáért 300-5000 Ft-ig terjedő büntetés jár."

4. A zárványok kimutatásával Racskó Andrea foglalkozott előadásában. Csersav kimutatását gyepürózsából, inzulin kimutatását dália gyökérgumójából végezte el. Homo- és heterogén aleurinszemcséket buza és ricinusból, keményítőszemcséket buza, kukorica, burgonyából, különféle kristályokat fügeből, kaktuszból, orchideából mutatott ki.

Előadását a kísérleteiről készített színes diáképek tették változatosá.

Arany metszés a művészetben és zenében címmel Tóth Beatrix II. B osztályos tanuló tartott előadást. Pályamunkája I. helyezést ért el.

A műalkotások, kompozíciók formai megoldásában az egyes alkotóelemek arányait vizsgálta, és megmutatta, hogy az emberi kultúra kiemelkedő alkotásaiban lépten-nyomon az arany metszet logikájára mint formaalkotó elemre bukkanunk.

Az arany metszés matematikai meghatározása után bőségesen hozott példát az élő természetből /borostyánlevél, csigavonal, csillagállatok/ bizonyítva, hogy az arany metszés természeti jelenség. Éppen ezért fontos a szerepe, legyen alkalmazása akár tudatos, akár ösztönös.

Régi templomok alaprajzai, a római Szt. Péter bazilika, a braziliai Ralpj Jasten Hause, Leonardo da Vinci Eszterházy Madonnája, Goya Korsós lánya, Michelangelo Dávidja stb. ezt a formaelemet követik.

A magyar népzene, a pentatónia, Bartók zeneművei /pl. Zene huross és ütőhangszerekre/ állnak bizonyítékul.

Az előadás rendkívül érdekes volt, gazdag kép- és zeneillusztrációja szélesítette látásmódunkat, a műalkotások szépségének befogadását tudatosabbá tette,

Szabó Istvánné

A FÖLDRAJZI PÁLYÁZATOKRÓL

Az idei országos és házi versenyek során megnőtt az érdeklődés a földrajzi témák iránt. A két meghirdetett pályázatra nyolc dolgozat érkezett be. Ez a tanulók összlétszámához mérten nem jelentős, de az előző évek pangását tekintve feltétlen előrelépés, sikerük követésre buzdít.

Az Országos Középiskolai Tanulmányi Versenyen két tanuló vett részt dolgozatával: Ruzsnyák Anna IV. C és Nagy Olivér III. A. A kitűzött témák közül hálásabbnak bizonyult a lakóhely vizgazdálkodási problémáival foglalkozó. Ez megyénk adottságai-ból adódóan érthető. A korlátozott vizkészlet, a gyors fejlődés vizgondjainkat állandóan felszinen tartják. A téma feldolgozása alkalmas a tanulók természeti és gazdasági földrajzi ismereteinek elmélyítésére.

A továbbjutásra javasolt dolgozat, Nagy Olivér munkája, bekerült a második fordulóba. A pályamunka Nagybátony vizgondjairól ad részletes elemzést. Így egy részlet:

"Nagybátony területén, a Bányaváros Kisterenye felé eső részen található a nagybátonyi vízmű. A vízmű 1959-ben épült, a hánya fennhatósága alá tartozott. A vízmű területén 30 db kút található ezekből szivattyúk segítségével talajvizet emelnek ki. Az így nyert víz nem igényel tisztítást. A kutakból nyert víz mennyisége nem elegendő a szükségletek kielégítésére, ezért a Zagyvából emelnek ki vizet. A Zagyva vize erősen szennyezett. Biológiai élet nincs benne. Ezt a Tarján patak okozza, mely Salgótarján ipari szennyvizét szállítja. A víz nagy mennyiségű vasoxidot, különféle fémsókat tartalmaz, és felszínén olajfoltok is láthatók.

A Zagyvából kiemelt víz először vegyszeres kezelésre a tisztítóba kerül, onnan lassú szűrőn keresztül halad, ahol is

természetes úton tisztul, majd klórozás után kerül a vízvezetékbe,

A vízmű távlati tervei közt szerepel egy 6 medencés lassú szűrő építése. A vízmű fejlesztésének célja, hogy a növekvő létszámú, Nagybátonyt ellássa ivóvízzel, és a bányák számára juttasson ipari vizet."

A tartalmas, jó dolgozat a statisztikai adatok bőséges és változatos alkalmazásával lett szemléletessé; sajnálatos, hogy a rajzok, ábrák külsőre nem elég tetszetősek.

A Bolyai Napokra kürt pályázatok gazdag lehetőséget kínáltak a tanulóknak arra, hogy ki-ki megtalálja az érdeklődésének megfelelő témát.

Ezt a beérkezett hat dolgozat is tükrözi.

Az értékelés során az első díjat nyerte el Dudás Péter II. B oszt. tanuló dolgozata. A nagyon szép kiállítású pályamunka szintén megyénk vizsgazdálkodásával foglalkozik. Igen alapos, mélyreható elemzést ad a vízszegénység okáról, a megoldás módozatairól.

Hiányossága, hogy helyenként kicsit vázlatosra sikerült, ami a szakirodalom merev alkalmazásából ered. Külön elismerést érdemelnek a nagy mügonddal készített, pontos, izléses, jól válogatott térképek, grafikonok, amelyek a szemléletességet szolgálják.

Második díjat kapott Rusznyák Anna IV. C oszt. tanuló munkája, amely "Versenyképesnek lenni a világpiacon" címmel a salgótarjáni síküvegyár nyolcvankét éves történetét elemzi. Munkájában főleg a dolgozókkal folytatott beszélgetések és a gyár újsága két számának adatait dolgozza fel. A gyár jövő terveiről egy részlet: "A gyártásvezetőség további terve, hogy a gyártás szakosodjék a három milliméteres és ennél vékonyabb síküveg gyártására. Ez a specializáció megfelel a gyár választott fejlesztési irányzatának, amelyet főleg indokoltá tesz az is, hogy az utóbbi években a világ nagy üvegyártó társaságai áttértek a kevésbé munkaigényes vastagüveg készítésére. Megnőtt a vékonyüveg iránt a világkereslet, s ez kedvező áron való értékesítést jelenthet. Nagy érdeklődésre kell tehát számítani a 347 millió forintos beruházással épülő Zagyva III. huzóüzem iránt. A kilencgépes "javított" Fourcault-rendszerű üzemóriás Közép-Európa egyik legnagyobb síküvegyára lesz. Termelési kapacitása eléri a 9,5-10 millió m² síküveget évente.

A termelés beindulása már 1975 közepén megtörtént."

Ugyancsak második díjjal jutalmaztuk Kéry Gabriella /III.A/ dolgozatát, amely "A külső erők hatásának megnyilvánulása az eső- és folyóvíz munkájában" címmel az eróziós munka egyik formáját elemzi. A felhasznált irodalom elég változatos, de elsősorban dr. Vendl Aladár: Geológia I. kötetére épít, talán a geológia iránti érdeklődése magyarázza ezt. A külsőre is tetszetős, jó dolgozat minden követelménynek megfelel. Az arányos szerkezet, a szaknyelv közérthető alkalmazása, a felhasznált irodalom rutinos elrendezése, a célszerű, szép fotók, gondosan készült csinos rajzok elismerést érdemelnek.

Növekvő idegenforgalmunk helyzetét méri fel Jancsó Tamás - Halápi Ágota közösen írt dolgozata. A szép, színes fotókkal illusztrált dolgozat szűk keresztmetszetet ad történelmi emlékekben és hagyományokban gazdag megyénk látnivalóiról, velük kapcsolatos gondjainkról. Kár, hogy nem jelölték, mit honnan vettek át a felhasznált irodalomból.

Baksa Nándor II. C oszt. tanuló a magángazdálkodás és a szocialista mezőgazdaság munkaeszközeit hasonlítja össze rövid dolgozatában. A múlt és jelen eszközeinek, módszereinek, természetvédelmi eredményeinek összehasonlítása a tárgyi ismereteken túl állásfoglalás megfogalmazása is. Kár, hogy a dolgozat kivitelezésében nem elég igényes.

A felsoroltaknál gyengébb a szintén megyénk vizsgázásával foglalkozó Pál Erzsébet III.C pályamunkája. Nem lehet megállapítani, hogy a 6 oldal terjedelmű dolgozat milyen forrásra épül. A bőséges adatok vázlatos elrendezése nem ad összképet.

A tapasztalatok összegzéseként az előforduló hiányosságok mellett is elsősorban az elismerés illeti ezeket a tanulókat bátor kezdeményezésükért. Példájuk valószínűleg követésre talál. További munkájukhoz sok sikert kívánunk.

A természettudományos ülészakon két földrajzi témájú előadás szerepelt: Kéry Gabriella és Nagy Olivér III.A osztályos tanulók mutattak be részleteket dolgozataikból.

Jakab Margit

Május hetedikén reggel sok-sok érdeklődő és szereplő vára-
kozott a rajzterem előtt, türelmetlenül várva a társadalomtudomá-
nyos ülészek kezdetét. A belépőket ünnepélyesen feldíszített te-
rem, a főfalon Bolyai János arcképe fogadta.

Az ülészek nyitányaként Herold László igazgató úr kiosztot-
ta a pályázati munkákért járó dicsérő okleveleket, majd megkez-
dődött a műsor.

Az irodalmi ülészek a magyar és a világirodalom, az iroda-
lom és a zene találkozásának jegyében zajlott. Részleteket hallot-
tunk a díjnyertes pályázatokból, így Kosztolányi-Csehov: Édes
Anna - Varenyka tragikus sorsát kísérelhettük végig Homolya Éva
/III.A/ előadásában, az előadást filmkockák vetítése színesítette.
Nagy László költészetéről szóló tanulmányából mondott el részle-
teket Ferencz Melinda /III.B/, végül az önmegszólító verstipusról
Kozma Erzsébettől /III.B/ hallottunk tartalmas gondolatokat József
Attila: Tudod, hogy nincs bocsánat c. versével illusztrálva. A
verset Bodnár Zoltán /III.B/ mondta el.

Az irodalmi ülészek után az anyanyelvi verseny négy évfo-
lyamának játékos és komoly feladataiból kaptunk egy színes csok-
rot.

A történelmi ülészek előadásai is érdekes összeállítással
szolgáltak. Hallottunk Piliny régészeti emlékeiről, és eljutottunk
városunk, Salgótarján jövőjéig. Közben a Rákóczi-szabadságharc
nógrádi vonatkozásairól, a fejlődő országok problémáiról és lehe-
tőségeiről, a szocialista állam néhány kérdéséről tartottak be-
számolót a pályázók, ezzel is bizonyítva érdeklődésük széles te-
rületeit.

Az idegen nyelvi szekció érdekes, változatos programot kínált;
utazásra hívott bennünket. A tanulók ügyes idegenvezetőknek bizo-
nyultak; érdekes, színes, diaképekkel, dallal-tánccal gazdagított
szép képeket kaptunk a világ egyes tájairól.

Az orosz nyelvi műsorban Moszkva, Leningrád, Kiev, Tbiliszi,
Szamarkand, Vlagyimir, Volgográd nevezetességeit, jellegzetes szép-
ségeit láthattuk, felcsendültek Szimonov, Tyutcsev, Jeszenyin, Blok
versei, legendát hallottunk Tbiliszi keletkezéséről - s a Volgáról
szóló dal hangjai zárták az utazást.

A német nyelvet tanuló diákokkal az NDK területén barágtunk. A tengerparti tájak és Berlin után azokba a városokba - Lipcsébe, Weimarba, Erfurtba, Eisenachba - vezettek el bennünket, ahol három éve bolyaista diákok is jártak. A színes képeket ismertető szöveget Heine, Brecht- és Becher-idézetekkel tették tartalmasabbá.

Láthattunk képeket Warnemündéről és Drezdáról is, ahol külföldi ösztöndíjas volt bolyaisták tanultak ill. tanulnak.

Az angol nyelvi szekció utazása során bejártuk London, Stradford utcáit, tereit, Canterbury lenyűgöző székesegyházát, szűk sikátorait, Birmingham ipari létesítményeit, Skócia felejthetetlen szépségű tájait. Majd külön érdekességként megismerkedtünk Anglia jellegzetes diákéletével, láthattuk Oxford és Cambridge egyetemi épületeit, kollégiumait, izelítőt kaptunk az angliai diákszokásokból, a nagy kollégiumi sportversenyekről.

A francia ülészak is alkalmazkodott a többi nyelvi szekció célkitűzéseire: mozaikkockákban bemutatni Franciaország történelmének, mai életének, földrajzi tájainak jellegzetességeit. Megismerkedhettünk Provance-szal nemcsak mint kuriózummal, luxus nyaralóhellyel, hanem mint az ipar, a tudomány, a hétköznapi munka színhelyével is. A flandriai folklór érdekessége, a Gayaut-játék azzal lepte meg a hallgatókat, hogy a Nógrád megyei kislelkeseknek szinte pontos megfelelője. Színesítette az összeállítást az Avignoni hidon című és a selyemszövő lyoni takácsok dalának eléneklése.

Hangulatos befejezést jelentett a latin ülészak egészséges humorú, pergő Csokonai korabeli diákdala, amelyet végül az előadók egyúttal énekelt a lelkes diákközönség is.

B. Nagy Ágnes

A PÁLYÁZATOKRÓL

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

Magyar irodalomból hat dolgozat érkezett be a pályázatra, kettő Remarque és Móricz háborús témájú műveinek összehasonlításával foglalkozott, egy pályamunka Nagy László verseskötetét elemezte, egy másik Gyergyai Albert regényét. Verdi-Shakespeare

Othello-ját mutatta be egy további dolgozat, s a cselédsors ábrázolását elemezte Kosztolányi és Csehov műveiben a hatodik.

Az első díjat Ferencz Melinda III.B osztályos tanuló dolgozta nyerte el, melynek témája Nagy László: Versben bujdosó c. kötetének elemzése volt. A pályázó Nagy László vallomásával kezdte dolgozatát, majd a kötet felépítését követve mutatta be az egyes ciklusokat. Az első ciklusról pl. többek között ezt írja:

"Tükröződik ezekben a versekben egy kiméletlenségre és tragikumra érzékeny lélek arca is, annak a Nagy Lászlónak az arca, aki szembenéz a szenvedésekkel, kinokkal; érzései, látomásai fegyelmezett megfogalmazását választja. A küzdelmet hirdeti, szent haragja már-már remény - "mégis és újra" szembe az iszonyúval, az emberért, a tisztaságért, az értelmes életért. Ehhez a küzdelemhez hívja tanúként és segítőként az emberségben és közdésben példát adó csillogokat, a nagy művészeket."

A másodikról:

"Fájdalmas, az emberiségért perlő költő arca néz ránk a Versben bujdosó című kötetéből"... " Különösen a második ciklusban /Medvezsoltár/ érezhető ez igen jól. A személyes kétségek és szenvedések boltívei tárulnak itt elénk, a tragikus drámák gyökeréről, a viharszünetekben magán végigtekintő ember legbensőbb veszteségeiről tudósítanak ezek a versek. Megkapó felismeréseik az eget vivő virtus áráról, a belső kopás és az elkeseredés fájdalmáról csöndességükben is egy hadban álló ember önmagát kémlelő figyelmenek jelentései. A ciklus epigrammatikus formáinak gyakorisága is arra vall, hogy a költő közérzetéről készített metszeteket örökítik zárt képekbe ezek a versek. E direkt vallomásokban igen gyakoriak az önfelszólítások is, a kategórikus figyelmeztetések, a fogalomszerű megnyilatkozások és a föltétlenség erejével ható manifestációk."

A negyedik ciklus prózaverse a gyermekkor emlékeit idézik. "E friss örvénylésű alkotások, a prózaversek a Nagy László-i műben még poétikai újdonságnak számítanak. Miben különböznek a többi versektől? A külső formán nincs mit körülírni, magyarázni; közvetlenül érzékelhető a képek villanó kapcsolásain és vágásain gyorsított lendülettel tovahaladó prózaritmus, s bennük a gondolatok felvillanó holdudvara. A belső formát és a mondandók körét már nehezebb jellemezni. Régebbi és frissebb emlékek kavarnak előt-

tünk, többnyire fájdalmas, de fájdalmukban is szép emlékek. A kiméletlenségre és a tragikumra érzékeny lélek hangja szólal meg újból, metsző élességgel figyelve fel minden bántó mozdulatra, s a feloldás szép lirájában az erőteljes szavak ellenére is a tónus már-már Juhász Gyula legmélyebb búcsúinak fájdalmával érezett." A ciklusokon belül jól válogatja ki azokat a verseket, amelyeket részletesen elemez. A kötetzáró prózaversről pl. ezeket írja: "Egy életformaváltás gyötrelmeinek és újjongásainak, mámorba szédüléseinek és tragédialátásáinak hű megörökítése következik a lírai oratóriumban /Ég és Föld/.

Az ember erőszakos hódító fölényét, mely nyugvópontot nem talál sehol, a technika emelte trónra égen száguldó repülőök képében. A költő a civilizációt a kultúrával összetévesztő un. objektív racionalizmust embertelennek itéli, mint a társadalmi létet különös primitivségre kárhoztató hatalmat; hódításaiban az emberiség pusztulásának vízióját látja.

Hogy ez a felismerés miért olyan tragikus? Részben, mert úgy szakadnak el egymástól, mint apa és fiai. De tragikus azért is, mert a vén földműves apa előtt a világ titkainak csomói akkor oldódnak fel, amikor régi életformája már eltűnőben van körülötte. A fiúk ajánlotta újat embersége gyalázatának látja." .."Nagy László oratóriumában fájdalom és nagyszerűség érzései erősítik-kereszteznek egymást mindkét oldalon; a Föld szerves részeként élő, de gyötrelmeiben megkegyeredett apának és az eget szabad száguldás tereként megszerető fiúknak a harcában. Olykor félelmetes erejű ez a mű drámaiság tekintetében is. Mikor pl. a fiúk vad diadal-táncba hívó szavaira:

"Zöld levélen sipolj, zengess nádihegedüt,
csókolja a hold karaját sarkadon a patkó,
nyirhatatlan bakszakállad fújja át a szél" - az apa

nagyobb súlyú szavait halljuk válaszként:

"Sipnak való csontjaimat fújja át a szél" - teljes a

kontraszt.

Balladai tragikum rejtőzik ebben a műben. Nem a hősi ére-nyek szószólója, de a fenyegetett, tiszta emberi lét vészjelzője ez az oratórium. A régibe s a reménybe kapaszkodó atya és a józanság, a fegyelem, a tények, a tudás "büvölte" fiúk perlekedő világa, a hagyományos és a gyorsuló ütemű világ feloldhatatlan

ellentétének párbeszédét adja. Más motívum, másfajta kérdőjel található itt, mint korábbi hosszú énekeiben. A kétféle életforma megtestesítőinek egymást már talán soha meg nem értő lírai-drámai szópárbaja, az apa szerint: "föld és ég"; a fiak megfogalmazásában: "ég és föld" nem talál már kapcsolatot egymással."

A második díjat Zámbo Györgyi III. A osztályos tanulónak ítélte oda a bíráló bizottság "Az I. világháború elembertelenítő hatása Remarque: Nyugaton a helyzet változatlan és Móricz: Szegény emberek c. művében" c. munkájáért. Dolgozatában bemutatja és elemzi a két művet, majd több szempontból összehasonlítja azokat. Néhány részlet az összehasonlításból:

"Ha össze akarjuk hasonlítani a két művet, azonnal kitűnnek a különbségek. Hasonlóságot kevésbé tapasztalhatunk. Annyi bizonyos, hogy mindkét mű hősét a háború tette alkalmatlanná a további életre. Egyikük sem talál kiutat, lelkiileg mindkettő összetörik, érzelmeik nincsenek. Mindkettőjük beletörődik a maga sorsába, nem lázad ellene.

A főhősök magatartására ez jellemző.

De ha politikai és társadalmi szemszögből próbáljuk elemezni a két művet, megállapíthatjuk, hogy ilyen téren hasonlóság szinte nincs is köztük. Remarque egy század szemszögéből nézi az eseményeket. Nem mutat rá konkrétan a háborút kiváltó okokra, nem politizál. Az ifjúság érzéketlenné válását, közömbösségét a további élet iránt nem a társadalom ellentmondásaival, csupán magával a háborúval magyarázza.

Móricz viszont a nincstelen paraszttal, a szegénységgel is megláttatja, hogy kik is a háború igazi kiváltói. Nyíltan kimondja, hogy az ellentét nem az országok között, hanem a gazdagok és a szegények, ill. a kapitalista társadalom alapvető osztályai között van. Móricz tökéletesen érti és érzi, hogy a háború csak még élesebbé tette az ellentéteket, s ezek a háború végével osztályharcban fognak kirobbanni."

"Ha a két főhős tettét akarnánk részletesen elemezni, mely végül is mindkét műben a háború elembertelenítő hatását tükrözi, ugyan csak szembeötlő különbséget érzünk.

Remarque hőségét a lövészárkokban ábrázolja, a harctéren. Paul a háborús mindennapok tudatával, tapasztalataival öl, s nem is tehet mást az adott helyzetben, hisz lehet, hogy akkor őt ölnék meg. Neki egyetlen oka van az emberölésre: a félelem, az élni-akarás. Cselekednie kell, nem tehet másképpen. A háborúban az ember erőnek erejével életben akarja tartani magát. A hős fél és nyugalmat szeretne. A harctereken nincsenek eszmények, nincs mámor, csak küzdelem, s ez a küzdelem állati alantasságot olt az emberekbe. Olyan erők uralkodnak, melyek nemcsak a leggyengébbeket, de a legjobbkat is megváltoztatják. Az író a harcteret jellemző tényezők közül a félelmet emelte ki. A félelem nyomása alatt deformálódó ember külsőleg ugyanolyan, mint a többiek, de belső atmoszférája, érzékeinek rugalmassága megszűnik. Egyetlen dologra képes csak koncentrálni.

Móricz hőségénél az elembertelenítő hatás nagyobb. Már maga az a tény, hogy a hazatérő szabadságos katona nem a fronton, hanem otthon, falujában teljesen ártatlan embereket öl meg, sokkal megrendítőbb, mint Remarque regényében. S miért teszi mindezt? Itt mutatkoznak meg a társadalmi körülmények: a nincstelenség, a nyomor. Itt már kétféle problémával találkozhatunk: az első a szociális probléma, melyért az uralkodó osztály a felelős. A másik pedig a háború, mely kiölte az emberekből az érzékenységet. Ez a motívum Remarque-nál is megtalálható. A háború képessé tette az embereket arra, hogy gátlástalanul öljenek."

Kalmár Melinda II. B osztályos tanuló harmadik díjas dolgozata "Gondolatok egy könyv olvasása közben" Gyergyai Albert: Anyám meg a falum c. regényét mutatja be. Jól visszaadja a könyv hangulatát, megérzi az író célját, fogékony a formai elemek, érzések, gondolatok iránt.

A többi dolgozat írói: Homolya Éva III.A, Mayer Marianna III.B, Gál Anna III. B dicsérő oklevelet kaptak.

Harmadik éve folyik iskolánkban az anyanyelvi verseny. A hét fordulóban a résztvevőknek változatos, színes feladatokat kellett megoldaniuk, ennek során sok új ismeretet szereztek nyelvünkről. A versenyt évfolyamonként szerveztük.

Az elsősök számára készített feladatokkal az volt a célunk, hogy ismerkedjenek meg a nyelvészeti szakirodalommal, a helyesírásuk és a nyelvhasználatuk tudatosabb legyen, hogy nyelvi ta-

lálékonyágukat játékos feladatok megoldásával fejlesszék. A megoldások kapcsán ismerkedtek nyelvünk múltjával, finnugor eredetével, az élő nyelv gazdagságát, árnyalatait szógyűjtő gyakorlatokkal, szállóigék értelmezésével, szólásmagyarázatokkal érzékeltek. Végül betűpiramis, szótaglánc készítésével, alliterációs és eszperente nyelven írt szövegekkel játszottak a nyelvvel.

A II. évfolyam versenyzői nyelvhelyességi, mondatszerkesztési, elemzési feladatok mellett a stilisztikával is foglalkoztak. Nyelvészeti cikkekről is be kellett számolniuk. Nem hiányzott azonban itt sem a játékoság, az egyik fordulóban összetétel-láncokat szerkesztettek, az egyik tanuló pl. így jutott el az árnytól a fényig:

árnyjáték - játékfilm - filmcsillag - csillagfény, ill.
árnykép, - képtolvaj - tolvajlámpa - lámpafény.

A harmadikosok feladatai között szerepelt többek között a Magyar Nyelv folyóirat egy-egy cikkének ismertetése, vázlatkészítés, különböző szófajú szavak jelentésének és hangulatának vizsgálata, Goethe Faust c. drámájából egy felvonás négyféle műfordításának az összehasonlítása, vagy "Mit tudunk meg Arany, Buda halála c. eposzának első énekéből honfoglaló őseink vallási szokásairól? Van-e olyan vallással kapcsolatos kifejezés benne, amelynek változata - ha megváltozott tartalommal is - tovább él nyelvünkben? "

A IV. osztályosok nyelvhelyességi, szerkesztési feladatokon kívül igényes stiluselemzéseket is végeztek. Megvizsgálták pl. Illyés Gyula: Az építőkhöz c. versében a köznyelvi és a köznyelvtől eltérő szavak arányát, egy másik fordulóban az írói megszólítás különböző változatait keresték a költészetben, mint pl.: "Szép magyar leventék, aranyos vitézek!" - "Ti szerencsés füvek, boldog virágok, /kiken tapos méllázzgató madonnám" - Menyeknek méhe szült, vagy bús/ gyehenna téged, oh Szépség?" - "Megenyhül a lég, vidul a határ, / s te újra itt vagy, jó gólyamadár!"

Az utolsó két forduló minden évfolyam számára közös volt, a Bolyai Jánossal kapcsolatos irodalmi, nyelvi feladatok megoldását kívánta.

Dr. Antal Elemérné

A történelmi munkaközösség ebben az évben öt pályázati témát irt ki. Ezek a következők:

1. a Rákóczi-szabadságharc Nógrád megyei vonatkozásainak elemzése
2. A Bolyai Gimnázium KISZ-szervezetének története
3. "Tízéves a Bolyai Gimnázium" - ünnepi beszéd a Bolyai Napokra
4. "Múlt és jelen" - az ismeretszerzés lehetőségei a Nógrád megyei múzeumok kiállításainak segítségével
5. Szabad téma /pl. gazdaságtörténet, helytörténet, néprajz stb./

A témák részben aktuális eseményekhez kapcsolódnak, ebben az évben ünnepeltük II. Rákóczi Ferenc születésének 300. és iskolánk fennállásának 10. évfordulóját. A beérkezett 11 pályázat érdekesen oszlik meg, a pályázók többsége a szabad témán belül készített dolgozatot, és ezek témaköre igen változatos /régészet, várostörténet, gazdasági válság stb./

A pályázók száma a korábbi évekhez képest ugyan nem emelkedett jelentősen, de örvendetes, hogy többen irtak dolgozatot a természettudományos tagozatra járók közül is. A dolgozatok arról tanúskodnak, hogy a pályázók igyekeztek tájékozódni a szakirodalomban. Ez a pályázaton túlmenően elősegítheti a tantervi anyag jobb, mélyebb elsajátítását, és így a tantárgyhoz való kötődést.

Első díjat nem adtunk ki. A megosztott második díjat Mester György és Mészáros Ottó /III.A/ dolgozata kapta. Mester György a pilinyi várhegy régészeti leleteit mutatja be. Úgyesen összefoglalja a témát a fellelhető szakirodalom alapján, néhány melléklet /térkép, rajz/ még szinesebbé és értékesebbé tette volna a pályamunkát.

Mészáros Ottó napjaink egyik legégetőbb kérdésével, a fejlődő országok helyzetével foglalkozott. Természetesen csak néhány dolgot érinthetett, teljességre nem is vállalkozhatott, de az egyes részproblémákat jól összefoglalta.

Az egészséges lokálpatriotizmus jegyében született Mikes László /III.A/ városunk 10 éves fejlődését és a jövő távlatait is felvillantó dolgozata. A szép és érdekes képanyag jól illusztrálja

a kissé vázlatosra sikerült szöveget. Jászfalvi Walter /III. B/ az előzővel megosztott III. díjat kapott, munkájában a Rákóczi-szabadságharc megyei vonatkozásairól adott értékes képet. Sok apró adata, részlete érdekes, a mellékletek hiánya kelt némi hiányérzetet.

Négy pályamunka kapott dicséretet. Inkább törekvésében - az első ilyen kísérlet a feldolgozásra -, mint tartalmában érdemel elismerést a gimnázium KISZ-szervezetének történetével foglalkozó pályamunka.

Néhány hiányosság - mint előttünk álló, megoldandó feladat - is jelentkezik. Nagyobb gondot kell fordítani az elolvasott szakirodalom önállóbb feldolgozására, ill. bizonyos formai dolgokra /külalak, pontos bibliográfia, mellékletek/.

A jövőben tovább kell lépnünk igényesebb, kidolgozottabb pályamunkák elkészítésével.

Árpád Sándor

IDEGEN NYELVEK

Immár negyedik éve része a Bolyai ünnepségsorozatot megelőző éves munkának, a pályázatoknak a műfordítás, amelynek során az idegen nyelveket kedvelő tanulók bizonyíthatják ill. komoly munkával növelhetik tudásukat.

Soha még ennyi fordítási pályázat nem készült mint az idén: oroszból 26, angolból 20, franciából 11, németből 12, latinból 2.

Az idén is nagy érdeklődés előzte meg az orosz nyelvi pályázat megjelenését, amit az is jelzett, hogy a kiadott 50 példány szinte órák alatt gazdára talált. A fokozott érdeklődést többek között az is magyarázza, hogy a kiadott szöveg viszonylag rövid terjedelmű /7 gépelt oldal/ volt, ami lehetőségel adott a több területen pályamunkát író tanulóknak is arra, hogy vállalkozhassanak elkészítésére. A másik ok talán az, hogy a már hagyományos orosz pályázat jó erőpróbát jelent az orosz nyelvből érettségizők és felvételizők számára, ugyanakkor a pusztán érdeklődők is lefordíthatják.

Ebben az évben a "Junoszty" /szovjet ifjúsági folyóirat/ egyik számában megjelent novella /Eteri Bakaria: Hogy illatoznak a

füvek/ került a pályázók elé. A választás szerencsésnek bizonyult, mivel a novella hőse egy középiskolás kislány, így a novella nemcsak nyelvi, hanem tartalmi szempontból is érdekes volt. A pályázat szövege - mivel az a mai, beszélt orosz nyelv szókincsét, fordulatait tükrözte, amely bizonyos vonatkozásban eltér a tankönyvi szövegektől, következésképpen magasabb szintű fordítási készséget, bizonyos stílusérzéklet is fellelélezett - nem kis feladatot jelentett a pályázók, különösen az igényesebbek számára. Részben ez is magyarázza azt, hogy a kiadott 50 példánynak csak mintegy fele érkezett be, valamint azt, hogy a fordítás tartalmi vonatkozásban, stílus szempontjából, egyes kritikus részek átadása tekintetében meglehetősen különböző szintű megoldások születtek.

Összességében elmondható, hogy a pályázók többsége megértette és jól teljesítette a feladatot, bár sokan - különösen az alsóbb évesek - nem, vagy alig mertek elszakadni a szövegtől, és így a fordítás sok esetben nem volt elég gördülékeny ill. stílusos. / Ez a kezdeti fordítási próbálkozásokkal velejáró hiányosság azonban több gyakorlással javítható./

Néhány esetben - különösen egyes részek, fordulatok átadásában - azonban egészen ügyes megoldások is születtek, amelyek egyes tanulók hozzáértéséről, jó fordítási készségéről tanúskodtak. A novella egészét hűen, stílusosan tükröző pályázatot adott be Tóth Judit III.B osztályos tanuló, /I. díj/, de színvonalas volt a II. díjas Reibel Marianna /II.C/, Cserhádi Aliz /IV.B/ és a III. díjas Birkás Erzsébet /II.B/ tanulók pályázata is.

Összességében elégedettek vagyunk a tanulók teljesítményével, meggyőződésünk, hogy ez a mintegy fél éves munkát tükröző pályázat mindenképpen hasznos a tanulók nyelvi fejlődése szempontjából. Ez azonban nem zárja ki azt, hogy az elkövetkező években ne kíséreljünk meg esetleg más keretet találni az orosz nyelvi pályázatok hatékonyságának növelése érdekében.

Bory Tiborné

1904. április 18-án jelent meg a L'Humanité, a Francia Kommunista Párt napilapja. 1974. ápr. 18-ra facsimile kiadásban iskolánk megkapta 70 év legfontosabb számainak első lapját. Ebből 7 gépelt oldalt sokszorosítottunk a versenyzők számára. A válogatásban ügyeltünk arra, hogy a fontos politikai események éppúgy szerepeljenek, mint a színes hétköznapiak. Az 1905-ös orosz forradalom kitörése, Blériot első repülése az óceán fölött, Jaurés meggyilkolása, az I. világháború kitörése, sok esemény a 20-30-as évektől a II. világháború kitöréséig, Einstein relativitáselmélete, Sacco és Vanzetti elítélése és ehhez hasonló 10-12 soros cikkrészletek szerepeltek az ez évi pályázatban. A tanulókat nagyon érdekelték ezek a részletek, amelyek számukra eddig történelmi tárgyként léteztek inkább. A L'Humanité cikke élővé varázsolta azokat, közelebb hozta hozzájuk.

A legjobb fordításokat Dembrovszky Zsuzsa III.B, Rusznyák Anna IV. C, Varga Erzsébet III.B készítették,

Német nyelvből Werner Reinowski: Das Lied vom braven Mann c. mintegy 6 oldal terjedelmű elbeszélésének fordítása volt a pályázat. Tizenkét pályázat érkezett be. Az első három helyezést Bakos Gabriella II. B, Gordos László III.A és Nagy Enikő II.B osztályos tanulók érték el. A sok jó fordítás között néhány esetben nehéz volt megállapítani a sorrendet, szinte minden pályamunkának voltak ötletes, jó megoldásai. A szöveget a pályázók megértették, a különbségek a magyar megfogalmazás stílusában jelentkeztek. Hadd álljon itt egy példa erre: "Wenn unsere Grube und dein "Schloss" in gefahr können, dann würdest du erst dein "Schloss" retten, was?" köhnte Schwanebeck bissig. "Und morgen wüsstest du nicht, wo du deiner Lebensunterhalt verdienen sollst, "wart Alfred Bartsch ein."

A fordításokból:

"Ha a bányát és a te házadat veszély fenyegetné, akkor először a házadat mentened, ugye?" csufolódott Schwanebeck csipősen. "Holnap pedig nem tudnád, hogy miből élhetnél meg." vetette oda Alfred Bartsch.

"Ha a bányánk a te "palotáddal" együtt veszélybe kerül, akkor te a "palotádat" mented először, mi?" gúnyolta őt élesen Schwanebeck. "És másnap majd nem tudod, hol keresd meg a mindennapi

kenyered" szólt közbe Alfred Bartsch.

"Ha a bányánk és a te "kastélyod" veszélybe kerülne, először a "kastélyod" mentenéd, mi?" gúnyolódott csipősen Schwanebeck. "És holnap nem tudnád, hol keresd meg a betévő falatra valót.", vetette közbe Alfred Bartsch.

Angolból John Wain Manhood c. elbeszélését fordították a pályázók. Az elbeszélés egy 14 év körüli fiúról szól, akitől sport terén az édesapja többet vár, mint amire képes, ezért, hogy apjának örömet szerezzen, azt hazudja, hogy beválasztották az iskola ökölvívó csapatába.

20 tanuló adott be fordítást. Örömmel láttuk, hogy sok másodikos tanuló is megbirkózott a feladattal - és jól. Ez a munka és tapasztalat azonban főleg a következő évben vagy években fog igazán megtérülni.

A három legjobb pályázatot Jeney Gabriella IV. B, Tóth Ildikó III.B és Honti Gabriella III.B készítették, de alig maradt el mögöttük még jó néhány fordítás. Szinte minden pályázó megérezte az elbeszélés hangulatát, át tudta venni stílusát. Párosi Éva ezt így fogalmazta meg: "... tartalmában is közelebb éreztem magamhoz a művet, s így talán a hangulatát is kevesebb nehézség árán tudtam megragadni." Egy-egy kifejezésre ötletes, egyéni megoldások születtek.

Illusztrációként álljon itt egy részlet Jeney Gabi fordításából:
- Maga tanítja a fiamat, Robot, ebben épp most egyeztünk meg. Nos, arról az ökölvívótornáról van szó, amin neki is részt kellene vennie ma este.

- Hol?

- Hogy hol? Természetesen az iskolában. Ő képviseli a tizenöt éven aluliakat.

Egy ideig csend volt a vonal túlsó végén. - Nem vagyok vele teljesen tisztában, hogy hol lehet a tévedés, de azt hiszem, két malomban örülünk. Hogy Rob tagja valami ökölvívó klubnak, az számomra is új. Mindenesetre, semmi köze nem lehet az iskolához. Mi nem foglalkozunk ökölvívással.

- Nem foglalkoznak?

- Nem, ha mondom. Nincs benne a tananyagban.

- Ó, - mondta Mr. Willison. - Ó, köszönöm. Bizonyára..., nos, köszönöm.

Latinból Martiális, a szellemes epigrammaköltő néhány rövid alkotásának tolmácsolása volt a feladat. Magyar nyelvű interpretáció híján a törekvő két II.C osztályos tanuló - Tamás Ágnes és Szerémi Katalin - teljesen saját invencióra hagyatkozva, néhol félreértette az annyira modernnek ható epigrammák csattanóit. Munkájukért dicsérő oklevelet kaptak, amit II. osztályban biztató kezdetnek kell tekintenünk.

Horváth Ilona

BALLAGÁS

A BN harmadik napján, május 8-án búcsúztattuk negyedik diákjainkat. Virágoskerthez hasonlított az iskola, feldiszített termek várták a ballagókat, akik a felszabadulási emlékmű megkoszorúzása után jöttek fel az intézetbe. Utoljára végigjárták a termeket és a folyósókat, majd az iskola udvarára vonultak.

Az ünnepség a III. osztályosok verscsokrával és az énekkar számaival kezdődött, a diáktársak nevében Gordos László /III.A/ búcsúzott. Néhány gondolat beszédéből:

"Ballagó negyedikeseink immár örökre hátat fordítanak a bolyaista hétköznapoknak. Hátat fordítanak, de csak azért, hogy újat keressenek, a boldogulás kutatása, a tudásvágy üzi őket messze az alma matertől, és nem az IDŐ rabolja el őket, amelyre sokszor igaztalanul haragszunk. Az idő önmagában nem felelős semmiért. Történes, esemény nélkül még csak nincs is! A mozgás, az ember ad tartalmat ennek a szónak, neki kell felette uralkodnia. Urrá lenni az időn: a rövidke emberéletemet úgy beosztani, hogy sohase kelljen az órától rettegni. Ha elvégzed a dolgod, és nem zavar a ketyegés, szolgád az idő.

De mégsem az, mert nem tudsz neki parancsolni, pedig hányszor visszaidéznéd a középiskolás éveket! Itt lesz a fiúból fiatalember, a lányból nagylány, a tanulóból diák. Itt lép az emberi érlelődés a legfontosabb szakaszába, itt már egymást is nevelik a padtársak, barátok. És ekkor gyűjti össze az ember legmaradandóbb élményeit."

Molnár Ilona /IV.A/ válaszában a szarvassá változott fiúk meséjét idézte, majd ezeket mondta:

"A gimnázium padjaiban felnőttekké váltunk, szüleinktől és tanárainktól megkaptuk az útravalót abba a kis tarisznyába, amely most mindannyiunk vállán ott van. Nem kézzelfogható ajándék ez, hanem sok év fárasztó, de egyben szeretetteljes munkája. Köszönjük ezt a négy évet, amelyet itt töltöttünk a gimnázium falai között! Az emlékek, tanárok, társak képei soha el nem múló nyomot hagynak bennünk.

Mi is volt ez a négy év? Az iskola életében is jelentős időszak: most alakulnak ki a hagyományok, szokások. Ebben a munkában mi is részt vettünk, s nem kis büszkeség azt mondani, bolyaisták voltunk.

És mit jelentett ez a négy év nekünk? Négy évvel idősebbek lettünk, s közben sok mindent a tananyagon kívül is megtanultunk. A legfontosabb az, hogy mit kell tennünk, hogy az a másíknak jó legyen, s ha a lecke sokszor keserű is volt, megérte. Nemcsak tanáraink, szüleink formáltak minket, mi is változtattuk egymást és magunkat.

Milyen jó lenne még egy kicsit visszaülni a padokba, és izgulni az éppen következő óra miatt! Nem is olyan régen azt kívántuk, bár vége lenne a napnak, az évnek, s most mégis szeretnénk visszapörgetni az időt.

Most azonban elindulunk, s ha nem is változunk a mondabeli szarvasokká, de már mindannyiunkban kialakult a jövő képe; ki dolgozni megy, ki tanulni fog, de egyben közösek vagyunk: a munkában, életünkben teljes emberek akarunk lenni."

A szülők és a társadalmi szervek nevében dr. Ujlaky István köszöntötte a ballagókat. Egy részlet beszédéből:

"Olyan intézménytlől búcsúztok, amelyben - kemény munka árán - művelt, képzett emberekké, szocialista hazánk fiatal, felnőtt polgáraivá váltatok. Olyan intézménytlől búcsúztok, amelyben nem csak tananyagot: emberséget is tanultatok; amelyben barátokat szerztetek, amelyben elsajátítottátok a közösségben élést, - s amelyet mindezek miatt joggal zártatok szívetekbe.

Kedves búcsúzó Negyedikesek!

Meggyőződésből mondom mindnyájatoknak: az érzelemszegény ember szegény ember! S ti ugye nem vagytok szegény emberek?

Igen, azt akarom ezzel mondani, hogy az érettségiző fiatalok bal-
lagásán nem szégyen, hanem természetes helyet adni az érzel-
meknek!

A mai alkalom helyes értékelésének azonban van egy másik
oldala is. Ez azt mondja: a gimnáziumtól nem úgy kell búcsúzni,
mint egy csodálatosan szép korszaktól, amelynek ime, vége sza-
kad, s amely után már csak valami kevésbé jó, kevésbé szép
következik. Nem! Búcsúznatok attól a gimnáziumtól kell, amely fel-
készített benneteket a felnőtt életre. A gimnáziumot azért végező-
tétek el, ami ezután következik! A gimnázium tehát - életetek egé-
szét véve figyelembe - eszköz! A cél pedig: értelmes, tartalmas,
boldog élet, épülő, fejlődő, s a ti munkátokkal tovább gazdagodó
szocialista hazánkban.

Igen, kedves érettségizők, a felnőttek társadalma vár bennete-
ket! Számít rátok, igényli tudástokat, helytállásokat a munkában,
további tanulásban, közéleti tevékenységben, mozgalomban!"

Herold László igazgató a nevelőtestület nevében mondott bú-
csúztatót, többek között ezeket mondta:

"A mi közös négy évünk mondatja el azt a bizást, hogy több-
ségetek magába építette: a munka, az értelmes cselekvés, a min-
dig többet tudni akarás tanulásvágyát, a mindig mindennap megújul-
ni végyást. Mert ez ad értelmet az örömnek, a sikernek, de más
a kudarcnak is.

De azt hiszem, azt is érdemes odaadni izlelgetésre, hogy a
munka igazi öröme valamiféle társas megosztódásban igazán érték.
A mi társadalmunk fölfedezte és kimondta a legnagyobbat :
a másik embert. Ugy élni, dolgozni, hogy tudjuk, a mi munkánk a
másik emberért válik értéké. A tanaré úgy, hogy embert formál,
az orvos úgy, hogy gyógyít, a munkásé, a mérnöké úgy, hogy
közvetlenül értéket hoz létre.

Kedves végzős Lányok és Fiúk! Ha valamit adhatok most a mi
iskolánkból számotokra, az most elsősorban ez. Azt hiszem, ez
egy kicsit kulcsa a boldogságnak is.

S a másik gondolat ennél határozottabb! Bizonyára a történe-
lem véletlenszerűsége, de véletlensége mellett is szép szimbóluma
a tavasznak, hogy éppen május 9-re esik egy hatéves iszonyú
világégés után a béke születésnapja, az emberi alkotás kibonta-
kozása lehetőségének születésnapja. S ezt a lehetőséget, az em-

beriség létfeltételét védeni jó, és védeni kell. Védeni kell úgy, hogy nem szabad engedni a brutalitásnak, az elembertelenedésnek, a dehumanizálódásnak a legkisebb csiráját sem szárba szökkenni. Ez az emberség tudójának felelőssége, tehát a tiétek is.

És még egy! Tíz évvel ezelőtt, mikor először mondta el hitvallásait iskolánk testülete és ifjúsága, az alkotó, cselekvő, létrehozó ember iránt rólta le tiszteletét. S ez a ma kilépő fiatal nemzedék számára is program. Elfogadni és tisztelni azt az embert, aki a mi erkölcsi normáink szerint EMBER. A generációknak emberségükben kell találkozniuk, s a társadalmi rétegeknek munkájukban. Azt hiszem, ember és ember között a mi társadalmunkban ez a mérce."

A ballagási ünnepély a Szózat hangjaival zárult.

SPORTÜNNEPÉLY

A BN évben a délutáni sportbemutatóval zárul. A gazdag, színes programot idén változatosabbá tette, hogy a Madách Imre Gimnázium és Szakközépiskola diákjai is eljöttek hozzánk. Sok elemből álló, fegyelmezetten, kidolgozottan előadott szép dobgyakorlatuk gyönyörködtette a nézőket. A gyakorlatot Oláh Zoltánné tanította be.

A bolyaista lányok virággyakorlata szinpompás kertté varázsolta a tornaudvart, a karikákra erősített nagyszírmű margarétákat, amellyel a gyakorlatot végezték, a lányok maguk készítették el. Fegyelmezett, a zenével jól összehangolt mozgásuk élményt jelentett mindannyiunk számára. Látványos volt a hosszú, színes szalagokkal végzett szerpentinegyakorlat is, a kigyózó-lobogó szalagok hullámozása betöltötte a teret. Mindkét számot Mohai Lászlóné tervezte és tanította be.

A fiatalság derüje, pattogó ritmusok, modern táncelemek jellemezték lányaink harmadik műsorszámát, melyet Szász Jánosné tanítványai mutattak be. Öletes, maguk készítette jelmezük jól illett a gyakorlathoz, előadásukon látszott, hogy örömmel végzik ezt az életkoruknak oly megfelelő mozgást.

A fiúk 6 számban szerepeltek. A medicinlabda-gyakorlatot Tóth András tanította be, tanulói ügyesen és szépen dolgoztak a nehéz eszközökkel.

Kmetyi Ferenc tanítványai két gimnasztikai gyakorlatot és három népi táncot mutattak be.

A sportünnepélyt két rangadó; az öregfiúk-bolyaisták kosárlabda- és a tanárok-diákok labdarúgó mérkőzése fejezte be.

P O L I T I K A , K Ö Z É L E T

ISKOLÁNK KÖZÉLETE

/Az április határozat a megvalósulás útján/

"A KISZ belső élete legyen a demokratikus közélet iskolája. A KISZ-tagok közösségeinkben tanulják meg a feladat- és felelősségvállalást, az önkritikát és kritikát, ismerjék meg kötelességeiket és jogaikat, gyakorolják a véleménynyilvánítást, sajátítsák el a vitakészséget."

A KISZ IX. kongresszusának határozata így foglalja össze, erősíti meg az április határozatban ill. az új rendszerű KISZ-politikai oktatásról szóló határozatban rögzített követelményeket.

Az elmúlt mozgalmi év teendőit e két határozat szellemében végeztük. Az áprilisi határozat a követelményeket nem a közösség szintjén, hanem a közösségek nézőpontjából, hanem az egyének oldaláról közelítette meg. Helyesen választotta kiindulási alapul az egyéni feladatvállalásokat. A minden KISZ-tag által becsületesen végzett munka lehet az alapja az igazi ifjú kommunista közösség kialakulásának. E határozatot jól egészíti ki a politikai oktatás új rendszerének a bevezetése: az eszmei-politikai nevelő munka egyénekre szabott lehetőségeit nyújtja a KISZ-szervezetek számára.

Iskolánk közéletéről szólva: az említett két dokumentum szellemében azt érdemes vizsgálni, hogyan sikerült ezeknek a megvalósítása, az iskola KISZ-vezetése, az iskolavezetés milyen lehetőségeket adott az egyes KISZ-tagok egyéni feladatvállalásához, ill. hogyan teljesítették KISZ-tagjaink ezeket a vállalásokat.

Természetesen ezekkel szorosan összefügg: hogyan sikerült iskolánk életében erősíteni a szocialista vonásokat?

Az egyéni vállalások egyik fontos területe az építőtábori munka. Az elmúlt évben - 1975 nyarára - gyengén sikerült a mozgósítás. De a mozgósított tagság munkájával elégedettek lehetünk:

II. hely /IV. A lányok Kecskeméti Konzervgyár/

III. hely /III. A osztály fiúk/

Jó munkát végzett a IV. A osztály lánybrigádja is.

A jelen tanévben sokkal nagyobb gondot fordított az iskolai KISZ-vezetőség az építőtábori brigádok megszervezésére. Az iskolánkra jutó keretszámot sikerült betölteni, sőt jelentős mértékben tudtunk plusz létszámot is biztosítani.

A szervezésért dicséret illeti Szabó Attilát, az iskolai KISZ-bizottság diákbizottsági felelősét, valamint azokat az osztályokat, amelyek teljes brigádot szerveztek. /III. A, B, C, D, II. A, B, C, I. A, B, D/.

További lehetőséget adott a fizikai munkavégzésre a Szécsényi Állami Gazdaság. Ebben iskolánk valamennyi osztálya részt vett a tanév elején. Általában jó munkát végeztek, ezzel is jelentős mértékben hozzájárultunk az őszi mezőgazdasági betakarítási munkák elvégzéséhez.

A KISZ KB által meghirdetett vasgyűjtési akció során is szép eredményt ért el az iskola.

Társadalmi munkaakcióink közül kiemelkedett a jól előkészített és lelkesen végrehajtott papirgyűjtés, amelyből mindenki /tanulók és nevelőtestület/ becsülettel kivette részét. A legjobb eredményt a III. C osztály - 9,43 q - érte el, jutalmul az őszi kirándulásokhoz plusz egy napot kaptak. Egy-egy ilyen alkalommal jól érzékelhettük az iskola közéletének felpozícionálását, ifjúságunk értelmes tettekért való lelkesedését, tenniakarását.

Kevésbé lehetünk elégedettek, ha azokat a vállalásokat értékeljük, amelyek folyamatos munkát biztosítottak alapszervezeteinknek, KISZ-tagságunknak.

Ilyen nagyméretű vállalás az oktatási-nevelési feltételek javítása felett vállalt KISZ-védnökség teljesítése: a különböző szaktantermek patronálása. Ez a munka konkrét gyakorlati lehetőség a szocialista tulajdonosi szemlélet alakítására, ill. kialakítására.

Az iskola állagának jobb megőrzése, karbantartása, eszközeinek rendbentartása, gyarapítása sok lehetőséget nyújt a konkrét, folyamatos munkát jelentő egyéni vállalásokra, s fontos e mozgalom az iskola takarékosági feladatainak szempontjából is,

Ebben az akcióévben minden KISZ-alapszervezet vállalta egy vagy két terem patronálását. A tapasztalatok vegyesek. A jó munka három tényező: a KISZ-alapszervezet tagsága, az alapszervezetet patronáló tanár és a szaktanteremfelelős harmonikus együttműködését kívánja meg. Ha bármelyikük nem tud a többivel összhangban működni, a vállalás teljesítése akadozik, vagy egyáltalán nem megy.

Nagyon jó munkát végzett a Derkovits alapszervezet az iskolagaléria, a rajzterem, és az iskolamúzeum gondozásával. Igen jól dolgozik a Rudas alapszervezet a zenei teremben. A kémiát patronáló Furák alapszervezet jól dolgozott az 1975. év első felében /e tanévben az I. B osztály dolgozik,/

A következő néhány adat jól illusztrálja a fentieket:

- a rajzterem 210 óra /12 fő dolgozott több, mint 8 órát/
- a kémiában 120 óra / 6 fő "
- az énektéremben 50 óra /4 fő dolgozott több, mint 8 órát/

a teljesített társadalmi munkaórák száma.

Az e területen végzett munka igen szép elismerését jelenti, hogy ebben az évben a Derkovits alapszervezet és titkára, Krätschmer Anita megkapta a KISZ KB Dicsőítő Oklevelét.

Az egyéni vállalások lehetőségei tovább gazdagodtak ez évben az új rendszerű KISZ-politikai oktatás bevezetésével.

A Kilián-körök tevékenységének formái már az előző évben kialakultak.

Iskolai szinten a politikai vitakörök és aktivista körök szervezése jelentett problémát. Vita volt abban a kérdésben, hogy tanárok vagy tanulók vezessék-e a köröket? Jó-e külön körben tömöríteni az aktív ill. passzív KISZ-tagokat?

A KISZ-vezetőségnek, a városi KISZ-bizottságnak és az iskola pártszervezetének is az volt a véleménye, hogy ifjúsági propagandistákat kell megbizni a körök vezetésével. Természetesen gondoskodni kell e körvezetők felkészítéséről.

Az eddigi tapasztalatok igazolják az elképzelés helyességét; az ifjúsági propagandisták általában jól oldják meg feladatukat.

Nagy segítséget jelentett a Számveteli Főiskola hallgatóinak bekapcsolása a politikai vitakörök vezetésébe; öt hallgató KISZ-megbízatásként vállalt körvezetést.

Vegyesebbek a tapasztalatok a körök aktivitásával, a foglalkozások látogatottságával kapcsolatosan. Akadtak jól működő körök: a Derkovits, Váci, Münnich, Rudas, Szalvai, Furák alapszervezetek vitakörei; gyengébben működtek a Marx, Uitz alapszervezetek vitakörei. A KISZ-alapszervezetek nem érték meg eléggé, hogy a politikai oktatásnak ez a különválása a szorosan vett alapszervezeti munkától lehetővé teszi, hogy taggyűléseken többet foglalkozzanak a vállalásokkal, a tagság munkájának értékelésével, beszámoltatásokkal. Vagyis: több idő jut az alapszervezeti közösség fejlesztésél szolgáló további programok szervezésére.

Probléma jelentkezett a foglalkozások rendszerességével kapcsolatban is. A tervezéskor a keddi mozgalmi napot kívántuk az oktatás céljaira felhasználni, de ebben a tanévben a KISZ-ben megsokszorozódott feladatok /a IX. kongresszus előkészületei/ megoldására a keddi napok programját elsősorban a vezetőségi ülések, taggyűlések töltötték ki.

A titkárképző tanfolyamot a városi bizottság szervezte. Késve indult és nehezen tudtak a foglalkozás időpontjában is megállapodni.

Az aktivistakörök és a titkárképző sem tudta az előírt összes foglalkozást megtartani. A jövő évben körültekintőbb szervezéssel ezek a foglalkozások is rendszeresebbé tehetők.

Az új oktatási forma hatására fokozódott a politika iránti érdeklődés és gyakoribbá vált a politikai irodalom tanulmányozása. A körök jól biztosítják az aktív politizálás lehetőségét, újabb teret nyújtanak vezelési feladatok gyakorlására, vitakészségre nevelnek. E felsorolás elsősorban azokat a lehetőségeket jelzi, amelyeknek a megvalósítása főleg a jövő feladata lesz.

Az eszmei-politikai nevelő munkára jó alkalmakat szolgáltatnak politikai ünnepségeink, nagyobb politikai akcióink is.

A politikai ünnepségeket a már kialakult iskolai szokásoknak megfelelően KISZ-alapszervezeteink rendezik nagy gonddal, törekedve az újszerűsésre, élményszerűsésre. Így ebben az évben:

- a november 7-i ünnepély /Marx alapszervezet/
- KMP megalakulása /Uitz alapszervezet/

- Nemzetközi nőnap /Derkovits alapszervezet/
- Tanácsköztársasági emlékünnepély, KISZ-avatás /Szalai/
- Felszabadulási ünnepély /Münnich, Furák/
- Megemlékezés Lenin születéséről /Furák/

A politikai akciók sorában jelentős volt a IV. A osztály által szervezett tiltakozó gyűlés, melyen a Franco-diktatúra rémtettei ellen fejezte ki tiltakozását iskolánk és a város középiskolás ifjuságának egy része. Igaz, hogy az akció szervezése nem volt tökéletes; mégis igen dicséretesnek tartjuk a IV. A kezdeményezését.

A IV. D osztály a quatemelai tragédiát átélve szervezett segélyakciót. Igen szép kezdeményezésük mérsékelt sikerrel járt, /Az akció során összegyűlt pénzt a Magyar Vöröskereszt juttatta el Quatemalába./

Az egyéni vállalások egy sajátos formája az Ifjú Gárda munkájában való részvétel. Iskolánkban nagyobb szünet után ebben az évben Ifjú Gárda szakasz alakult 35 fővel. A tagság zöme első- és másodéves. Erre a magra építve a következő években folyamatos tagtoborozással kell biztosítani a létszámot.

A városi parancsnokság elismeréssel nyilatkozott a szakasz ez évben végzett munkájáról.

A vállalások, akciók sorában nem szóltunk még a tanulással, sportolással összefüggő kérdésekről. A különböző iskolai, megyei, országos tanulmányi versenyeken, pályázatokon való részvétel szintén fontos eleme az egyéni feladatvállalásoknak. A különböző vetélkedőkön /ki tud többet a SZU-ról, felszabadulási vetélkedő/, a Bolyai Napok rendezvényein is sok KISZ-tagunk vállalása realizálódik. Szép eredmények születtek e téren is: iskolánk csapata a Ki tud többet a SZU-ról? vetélkedő megyei fordulóján második helyezést ért el.

A vállalásokban sokkal nagyobb szerepet kell tulajdonítani a tanórán, az iskolán kívüli művelődési lehetőségek kihasználásának. Könyvtár, hangverseny, színházlátogatás egyre nagyobb szerepet kap a mozgalmi közösségek életében is.

"Az edzett ifjuságért" mozgalom keretében a kongresszusra készülve némi fellendülést tapasztaltunk a tömegsportakciók szervezésében, azonban e területen még nagyon sok kiaknázatlan lehetőségünk van. /Nem véletlenül hangsúlyozza ismét ennek az akciónak a fontosságát a KISZ IX. kongresszusának határozata./

Az előzőekben az áprilisi határozatból kiindulva azokkal a lehetőségekkel foglalkoztunk, amelyek a konkrét iskolai munka gyakorlatában a mindennapi munkát jelentik. Ez lehet a kiindulási alap, ezek maradéktalan teljesítése közben látnunk kell a jövőt, azt a nagyszerű képet, melyet pártunk programnyilatkozata vázolt számunkra.

E program letéteményesei azok a korosztályok, amelyeké a jövő; mindenekelőtt a mai ifjúság. Nekik kell dolgozniuk érte, és majd élniük benne. A lelkesítő célt látva kell keresni teendőinket, hiszen a fejlett szocializmus távlati képe és mai valóságunk közötti út még nincs minden részletében kirajzolva.

Jónás József

RÉSZLETEK AZ ISKOLAI KISZ-VEZETŐSÉG BESZÁMOLÓJÁBÓL

A IX. kongresszust egy szoros munkatempójú felkészülési időszak előzte meg, melynek során a KISZ-szervezetek áttekintették és értékelték eddigi munkájukat, megvitatták a kongresszusi dokumentumokat.

Az I. taggyűléseken iskolánk valamennyi alapszervezete értékelte a 75/76-os akcióprogram végrehajtását, a vezetőségeknek az előző választások óta eltelt időszakban végzett munkáját.

Az értékelések legfőbb szempontja az áprilisi határozatok végrehajtása volt, valamint az, hogy ez évi munkánk mennyiben szolgálta a KISZ kommunista, politikai jellegének erősödését.

Az alapszervezeti beszámolókból azt a következtetést vonhatjuk le, hogy ezen a területen jelentős előrelépés történt.

Ugyanakkor meg kell állapítanunk azt is, hogy a megsokszorozódott feladatok végrehajtása olykor nehézségekbe ütközött. Legfőbb problémánk az időhiány volt. A taggyűlések során gyakran csak arra jutott idő, hogy az aktuális feladatokat megoldjuk. Mindezek ellenére elmondhatjuk, hogy feladatainkat teljesítettük, kötelezettségeinknek eleget tettünk.

Akcióink, úgy érezzük, elérték céljukat a munka eredményességének tekintetében, ezt elősegítette a kialakult egészséges ver-

senyszellem. De ezek az akciók ellátták azt a feladatukat is, hogy a közösségeket - legyen az osztály-alapszervezet, vagy munkabrigád - erősítették, s a közösen végzett munka során KISZ-fiataljaink közelebb kerültek egymáshoz.

Az alapszervezeteknek arra kell törekedniük, hogy az egész év folyamán rendszeresen végezzenek társadalmi munkát. Lehet ez egy óvoda patronálása vagy egy park gondozása is.

Mindenképpen az a célunk, hogy az alapszervezetek több ilyen jellegű akciót kezdeményezzenek.

Októberben táviratban fejeztük ki tiltakozásunkat a Franco-diktatúra rémtettei ellen, majd a IV. A-sok szerveztek tiltakozó gyűlést az üldözött spanyol hazatiakkal való szolidaritás jegyében.

Az elmúlt évhez hasonlóan az idén is gimnáziumunkban került sor a Forradalmi Ifjusági Napok városi megnyitójára. Alapszervezeteink aktívan kapcsolódtak be a FIN rendezvénysorozatába.

Mozgalmi munkánk fő célja a kommunista politikai jelleg erősítése. Ebben a munkában a politikai képzési körök mellett nagyon fontos szerep jutott a KISZ-csoportoknak. Az alapszervezeteknél a KISZ-csoportok megerősödéséről számolhatunk be. Ezek a csoportok jelentős feladatokat kaptak és láttak el pl. az akcióprogram, vagy a beszámoló elkészítésében, a dokumentumok megvitatásában. A továbbiakban is a KISZ-csoportok munkáját kell fejlesztenünk. Ugy véljük, hasznos lenne az alapszervezeten belül, a KISZ-csoportok között egyfajta egészséges versenyszellemet kialakítani. Ez a csoportok belső fejlődését eredményezné.

Az áprilisi határozatnak megfelelően fontos helyet kapnak az alapszervezetek életében az egyéni és csoportos feladatvállalások.

Az idén már kevesebb gondot okozott az a kérdés, hogy mit tekinthetünk feladatvállalásnak. A problémát most az jelenti, hogy viszonylag kevés a csoportos feladatvállalás, és az egész mozgalmi évre vonatkozó, tehát folyamatos vállalás. Arra kell törekednünk, hogy minél több csoportos vállalás legyen az alapszervezetekben. /Gondoljunk csak arra, hogy a közösen végzett munka milyen fontos közösségfejlesztő tényező./

Az iskola KISZ-szervezetének egészét tekintve elmondhatjuk, hogy a szervezeti fegyelem tovább nőtt, jelentősen csökkent a taggyűlésről indokolatlanul távolmaradók száma.

A 75/76-os mozgalmi évben iskolai szinten egy fő lépett ki,
Kizárás nem történt.

Az elkövetkezendő esztendőben az alapszervezeteknek közeli-
títeniük kell egymás felé. Az a tapasztalatunk, hogy a különböző
alapszervezetek tagjai nem ismerik kellően egymás munkáját, a
másik alapszervezet életét. Az alapszervezetek nyissák meg ka-
puikat egymás előtt.

A műveltség az ember gyakorlati ereje a társadalom megvál-
toztatására, a társadalom fejlettségi szintjének növelésére, amellet,
hogy az emberi teljesség egyik fokmérője is.

A cél tehát: egy magasabb műveltségi szint elérése. Művelődési
igényünk és befogadóképességünk óriási. Lehetőségeink az isko-
lán belül és az iskolán kívül egyaránt korlátlanul adóttak, de eze-
ket közel sem használjuk ki teljes egészében.

Társadalmunk számára nem mindegy, hogy a jövő generáció,
így a mi korosztályunk is, milyen kulturális szinten és műveltségi
szinviszonalon fog élni és dolgozni. Ezért mondta ki a KISZ KB
köz művelődési határozata is.

"Kivánatos és szükséges, hogy az iskolán kívül aktív, önálló és
szervezett művelődés - különböző intézmények, társadalmi szerve-
zetek, mozgalmak működésével és segítségével - hatékonyabbá,
magasabb szintűvé és szélesebb körűvé váljék, a növekedő
szabad idő hasznos és tartalmas kitöltését szolgálja."

Nekünk, gimnazista fiataloknak - iskolarendszerünk ből adódóan
- magasabb műveltségi szint elérésére kell törekednünk, mely túl
kell, hogy lépjen az iskolai követelményrendszeren.

Tehát a köz művelődési határozat számunkra az iskolán kívüli,
sokrétű kulturálódás követelményét, társadalmi és egyéni szükségs-
ségét mondja ki.

Természetesen azonban, ha művelődésről, kulturálódásról, is-
mereteink és tudásunk bővítéséről van szó, semmiképpen sem
szakadhatunk el az iskolától. Éppen ellenkezőleg, az iskola, az
oktatás rendszere biztosít számunkra egyre nagyobb lehetősége-
ket az önművelődésre, a kulturálódásra. Ezért szükségképpen az
alapszervezeteken belüli köz művelődési tevékenységet vizsgáljuk,
értékeljük és határozzuk meg tennivalóinkat az elkövetkezendő
esztendőkre vonatkozóan.

Iskolánk valamennyi tanulójától - különösképpen KISZ-tagjainktól - elvárjuk, hogy minden alkalmat megragadjanak a testedzés, a tömegsport, a turisztika fellendítésére, az ifjúsági klub munkájának segítésére, az iskolánkban működő tanulmányi és művészeti szakkörökben aktív tevékenykedésre. Terjesszék a szépet, a jó ízlést, a kultúrát, legyen gazdag és korszerű életük otthon, a társas művelődési és szórakozóhelyen, a divatban egyaránt.

A tanulás mellett műveltségünk szintjének emelése érdekében még nagyon sok lehetőségünk és feladatunk van.

Örömmel mondhatjuk el, hogy iskolánk valamennyi tanulója tagja valamelyik könyvtárnak. Örömmel állapíthatjuk meg azt is - és ez is a közművelődéshez tartozik - hogy mind gyakrabban járunk moziba, színházba, hangversenyekre. Különösen fontos az, hogy a látott filmek és színházi előadások között egyre több valóban művészi alkotás van, amely komoly mondanivalót hordoz magában és egyben esztétikai élményt is nyújt.

Szinte valamennyi alapszervezet akcióprogramjában megtaláljuk a budapesti színházlátogatást. Igen szerencsés, hogy egy-egy ilyen színházlátogatás lehetőséget teremt múzeumok, kiállítások megtekintésére is.

Azonban mindez még nem teljes eredmény. Nagyon hasznos lenne, ha ezeket a kulturális programokat termékeny, elemző viták követnék, melyekben megpróbálnánk meghatározni azt is, hogy a látottak alapján ránk, fiatalokra milyen feladatok várnak, nekünk mit kell még tennünk.

Igen sok lehetőséget rejt magában az iskolai klub, ez azonban teljesen kihasználatlan.

Sajnálatos, hogy itt súlyos szemléletbeli problémák is vannak. Egy iskolai klub tevékenysége nem szűkülhet le pusztán a zenehallgatásra és táncolásra.

Kénytelenek vagyunk azt megállapítani, hogy iskolánk klubja nem működik kielégítően.

Ezért részben az IKV is felelős. Jobban figyelemmel kellett volna kisérnünk a klub tevékenységét, és nagyobb segítséget kellett volna nyújtanunk.

Ennél azonban sokkal nagyobb probléma az ifjúság érdekellen-sége, közönye. Ennek következménye a klub mai helyzete,

Az 1974-es iskolai diákparlament hozott határozatot az iskolai újság újjászervezésére.

Ez a munka nehézségekkel indult, hiszen a papirhiány miatt nem engedélyezték az újság nyomtatását. A Bolyai Studió szerkesztősége azonban igen hamar megtalálta a szükséges és lehetséges formát: a falújságot.

Az iskolarádió problémája még mindig megoldatlan, hiszen iskolánkban nem működik diákrádió.

Sokkal több jót mondhatok el a Derkovits Gyula Iskolagaléria munkájáról. Az előző évekhez hasonlóan a 75/76-os évben is több érdekes tárlatot láthattunk. Külön érdeme a galériát vezető Derkovits alapszervezetnek, hogy a galéria anyagát iskolánk falain kívül, szélesebb körben is megtekinthették az érdeklődők. Így kiállítás nyílt Szécsényben és a balassagyarmati Balassi Gimnáziumban is.

Művelődésünket, és műveltségünk bizonyítását jól szolgálják a különböző vetélkedők.

Az iskolai szintű vetélkedők mellett nagyon nagy jelentőségük van az alapszervezetben belül, vagy két alapszervezet között lebonyolított versengéseknek is. Követendő példa a Münnich I. alapszervezet politikai tozója, melyre minden taggyűlés elején sor kerül.

Legalább ilyen nagy jelentőségűek a művelődés szempontjából az irodalmi, zenei beszámolók. Jó lenne, ha a többi alapszervezet is élne ezekkel a lehetőségekkel, s a Münnich I. eddigi tapasztalatait felhasználva az alapszervezetek egymás között szerveznének ilyen jellegű versenyeket, ezzel is bizonyíthatnák tudásukat, tájékozottságukat.

Munkánk és egyben szórakozásunk a sportolás. Örömmel adhatunk számot arról, hogy fiú- és leánycsapataink egyaránt szép sikereket értek el.

Az 1975/76-os mozgalmi év központi akcióprogramjának jelentős feladata a Kommunista Ifjúsági Szövetség és a Magyar Úttörők Szövetsége közti szoros, eredményes kapcsolat kialakítása, melynek megvalósulása az "Egy raj, egy alapszervezet" akció.

Gimnáziumunk KISZ-szervezete a Gagarin Általános Iskola úttörőcsapatával vette fel a kapcsolatot. Alapszervezeteink egy-

egy hetedikes, nyolcadikos rajt patronálnak.

A KISZ-MUSZ testvérkapcsolat kialakításában iskolánkban a Furák alapszervezet érte el a legjobb eredményeket.

Az elmondottakat összegezve az iskolai KISZ-vezetőség úgy ítéli meg a helyzetet, hogy iskolánk KISZ-szervezete az előző évekhez hasonlóan folyamatosan fejlődik. Az elért eredmények bizonyítják, munkánk hatékonyságát, s a még most meglévő hiányosságokat kiküszöbölve még erőteljesebb és mozgalmasabb KISZ-élet alakulhat ki gimnáziumunkban. Ebben a munkában valamennyiötökre számítunk.

Bodnár Zoltán III. B
KISZ-titkár

KISZ - NAP '76

Amikor felhangzott az 1975-ös KISZ-nap eredményhirdetésén a "második helyezett" után a "felköltött" szó, az "aludttejet" már nem lehetett érteni: hangos hurrá nyomta el. Osztályunk ovációját még az erősítő sem tudta túlharsogni. Az első a IV.B osztály lett. Hisz akkor mi rendezzük a következő KISZ-napot!

Ezek szerint nemcsak Hurrá! hanem Éljen! is! Már mindenki terveket szőtt, hogy is lesz jövőre. Azután a tanulás közbeszólt, s a következő tanévre kellett a szép terveket elhalasztani.

De a nyáron a kunbaracsi építőtáborban, ahová véletlenül mi hárman fiúk is becseppentünk, a lányok elhatározták, hogy ott is KISZ-napot tartanak. Előkerültek a könyvek, összeállítottuk a kérdéseket, azután bejelentettük szándékunkat a táborvezetőnek. Ő a legmesszebb menőig támogatta az ötletet, s rengeteg segítséget nyújtott.

Kiragasztottuk a rögtönzött plakátot, és vártuk a nevezéseket. Nem kis örömünkre a diákokon kívül a táborvezetőtől is kaptunk jeligés borítékot, sőt a gazdasági vezetők is beneveztek. A kért mikrofon félórával a tervezett kezdés után érkezett meg. Nem volt idő próbára, bedugtuk a csatlakozót az első szabad csatornába, és indítottuk is a játékot.

Az első kérdéscsoport után kicsapódtak a sátrak, rohantak a lányok a válaszokká! Nagy kő esett le a szívünkről, ekkora lelkesedést még mi sem vártunk. S jöttek a további kérdések, feladatok. A játék lendülete magával ragadta a sátrak lakóit. Azután egyszer csak az utolsó válaszokat is megkaptuk. Véget ért a verseny.

Aztán letelt a két hét munka is, Horváth Piroska, a táborvezető megígértette velünk, hogy elmegyünk Dorogra, és ott is rendezünk KISZ-napot. Örömmel egyeztünk bele ebbe, bár nem nagyon bíztunk a terv megvalósításában. Annál nagyobb volt a meglepetésünk, amikor hivatalos meghívó érkezett hetünk részére a dorogi óvónőképzőbe. Új tervezgetések indultak, két hét múlva megkértük Herold igazgató urat, Laci bácsit, nézze át forgatókönyvünket. Ő néhány kérdést és feladatot kijavított, azután évkönyvekkel és baglyokkal felpakolva útnak indított bennünket.

Dorogon Piri fogadott, aki egy kis beszélgetés után ágyba küldött bennünket, hogy erőt gyűjtsünk a másnapi versenyre. De ugyan ki tudott aludni!

Az iskolában már minden készen várt bennünket. Elhelyezkedtünk, és lélegzet visszafojtva hallgattuk a "Szevasz, haver!"-t. Azután jöttek az első kérdések, feladatok. Bár a dorogi fiúk és lányok még nem játszottak ilyen versenyen, rögtön megértették, mit szeretnének, és szívvel-lélekkel küzdöltek. Közben Nagy Karcsi izgalmában felborította az egyik colás üveget, természetesen éppen a lemezekre. Míg a coca-colás hanglemezekkel bajlódunk, már érkeztek is a válaszok, megoldások, amelyeket értékelni kellett. Észre sem vettük, és már be is olvastuk az utolsó kérdést. Összesítettük a pontszámot, és tájdalom - már indulnunk kellett haza. Nagyon megköszönték részvételünket a dorogiak, de azt hiszem, mi tartozunk köszönettel nekik a szives vendéglátásért és a sok kedvességért.

Itthon továbbra sem pihentünk babérainkon. Gyűjtöttük a kérdéseket, feladatokat. Szigorú kunbaracsi és dorogi kritikusaink tanácsait is megfogadtuk, az eddigi tapasztalatainkat is hasznosítottuk a nagy- nekünk legnagyobb - erőpróbára, iskolánk KISZ- napjára. Február elején már kezdett kialakulni az eljövendő marathoni játék képe. Tolnai Gábor tanár úrnak rengeteg munkát adtunk: sokszorosítani kellett a feladatokat. Fotósaink sem pihen-

tek sokat.

S végre:

"Itt van a KISZ-nap,
Forr a világ,
Zeng az iskola,
Zeng a diák!"

1976. március 3-án már 7 óra körül papircsomagokkal cipekedő diákok tartanak a Bolyai felé, 10 órakor az iskola terasza tele van a hatalmas kötegekkel. A papirgyűjtést azért szerveztük, hogy megjelenhessen ez az évkönyv. Természetesen a pontversenybe is beszámítottuk az összegyűjtött kilogrammokat.

Közben megkezdődtek a sportversenyek: a fiúknak foci, a lányoknak kosárlabda. Nagy rangadóra volt kilátás, különösen azért, mert indult a tanári kar és a Számviteli Főiskola csapata is.

A III. B leányai bebizonyították, hogy ők a legjobb kosarasok az iskolában. A fiúknál vendéggyőzelem született, a számvitelisek vittek el a pálmát, azaz az ajándéklabdát.

Ebéd után pontosan 2 órakor a fizikai előadóban berendezett hagyományos főhadiszálláson felhangzott a nagy versenyt bevezető szignál.

A kérdések és feladatok közül álljon itt izelítőül néhány példa.

A közmondás azt tartja: többet ésszel, mint erővel. Vajon tudják-e alkalmazni ezt a bölcsességet a bolyaisták? Erre voltunk kíváncsiak, amikor azt a feladatot adtuk: Készítsetek Kolumbusz-tojását! A feladat lényege az, hogy a tojást hegyére kell állítani anélkül, hogy kifolyjon a belseje. Volt, aki egész zacskó tojást és szemétlapátot is hozott, és sorban vagdosta a tojásokat az asztalra, majd miután széttörték, a lapátra. Ugy látszik, ő nem ismerte a közmondást.

Kérdéseink nehezek voltak, de azt is nagyon jól tudtuk, hogy a csapatok alaposan felszerelték magukat lexikonokkal, könyvekkel. Az olyan kérdésekre, amelyek semmiféle lexikonban nem találhatóak meg, néha különös válaszokat kaptunk. Pl. megkérdeztük, mi az a SUPRIS. Ez a mi osztályunkban alakult amatőr-együttes neve, ezt azonban nagyon kevesen tudták. Egyesek szerint: amerikai indián étel.

Drámai pillanatai is voltak a vetélkedőnek, Fél négy körül a következő géppel írott levelet kaptuk: "Nyinát elraboltuk, 36 azaz harminchat palacsintáért visszakapjátok őt." /Jelige: Reszkesetek egerek! /Mi a nagy izgalomban észre sem vettük, hogy eltűnt... Az „emberrablók” szándéka azonban megghiúsult, mert a palacsintát is mi ettük meg, és Nyinát is visszakaptuk.

Az utolsó, záró feladat nem kis derűtséget keltett: matracfújtatóval kellett léggömböt fújtatni úgy, hogy a fújtatót egy szekere raktuk, a versenyzőknek gyors leülésekkel kellett a levegőt a léggömbbe préselniük, amelyből - miután kidurrant - egy képrejtvény pottyant ki.

Most már csak egy kérdés volt hátra: vajon kié lesz a Vándorcsoport. A délelőtti sportverseny díjkiosztása után ez is kiderült: az első helyezett a II. A osztály lett, a második a III. A, a harmadik az I. B. Az öntelelt ünneplés és gesztenyepüré-fogyasztás azonban még nem ért véget, amikor Laci bácsi, iskolánk igazgatója lépett a mikrofonhoz. Egy örömhírt mondott: a papirgyűjtésben sokszorosán túlszárnyaltuk azt a szintet, amelyet az évkönyvhöz be kellett gyűjtenünk, és a MÉH-től 10 000 Ft-ot kaptunk. Azt hiszem, ennél szebb befejezése nem is lehetett volna ennek a napnak.

Molnár Ilona és
Szuchacsev Vladimír

IV. A

A DIÁKBIZOTTSÁGOK MUNKÁJÁRÓL

Bekerül az ember a gimnáziumba. Új világba cseppen. Körülötte csupa ismeretlen arc. Meg kell tennie az első lépéseket, hogy megtalálja helyét az új környezetben. Merre induljon? - Valahogy így kezdődik minden osztály élete.

Mennyivel könnyebb átvészelné az első évet, ha már az első hetekben kialakul az a közvellen környezet, az az osztályközösség, amely önmagában is vonzza az embert a suliba!

Ez nem megy magától. Itt kezdődik az osztály-diákbizottságok feladata. A diákbizottságok az osztály önkormányzati szervei. Első pillanattól kezdve természetesnek vesszük létüket, s talán ez az oka, hogy néha bizony formálissá válik működésük.

Mi is tulajdonképpen egy diákbizottság feladata? az osztály osztály életének megszervezése, a munkaterv elkészítése és végrehajtása;

- szoros együttműködés az osztályfőnökkel, az osztályközösséget érintő valamennyi kérdés közös megbeszélése;

- az osztályvezetőség példát mutat a tanulásban és a házirend megtartásában, erre aktivizálja az osztály tagjait;

- tájékoztatja az alapszervezeteket a KISZ-tagok osztályban végzett munkájáról.

Ezek a leglényegesebb követelmények. Egyszerűnek, sőt természetesnek tűnnek, végrehajtásuk mégsem könnyű. Az első talán a legfontosabb. Sok lehetőséget rejt magában, s lényegében ebből mérhető le legjobban egy diákbizottság munkája. Hiszen négy évet töltött együtt 30-35 ember, 30-35 különböző fiatal kerül egymás mellé. S ez a négy év mindenképpen nyomot hagy bennünk, valahol a tudatunk mélyén - vagy talán nem is annyira a mélyén - magunkkal visszük emlékeiket, s nem mindegy, mit viszünk magunkkal.

Az osztály több is meg kevesebb is, mint a KISZ-alapszervezet. Több, mert a mindennapi együttlét, az órák izgalma, bosszúsága vagy éppen derüje szorosabb összekötő kapocs, de kevesebb is, hiszen a vertikálitás olyan lehetőségeket biztosít, amelyeket az osztály nem tudna megvalósítani. Mindebből szinte önkéntelenül következik: meg kell valósítani az alapszervezetek és az osztályok szoros kapcsolatát! Ezt azonban egyelőre nem nagyon sikerült megteremtetni. Pedig a lehetőségek adottak, példa erre az osztályok KISZ-csoportjainak megalakulása.

A hiba, azt hiszem, mindannyiunkban van. A tudatunkban teljesen szétválik az osztály- és a KISZ-munka. Pedig talán a kettő együtt jobban is és könnyebben is menne.

Ez azonban nem jelenti azt, hogy az osztályok nem végeztek jó munkát ebben az évben. A klubdelutánok, kirándulások, színházlátogatások száma talán még több volt most, mint az előző években.

Külön kell beszélni az osztálygyűlések szerepéről az osztály életében. Elsősorban azért, mert az osztályok sokszor nincsenek tisztában azzal, mi is az osztálygyűlés feladata. Nem használják ki ennek lehetőségeit, s az osztályönkormányzat legfelsőbb formáját kizárólag magatartás- és szorgalomjegyek megtárgyalására korlátozzák.

Holott az osztálygyűlés hatáskörébe tartoznak a következők is:

- évente egyszer az osztály neveltségi szintjének és tanulmányi helyzetének elemzése, esetleg az osztályban tanító tanárok és a szülők meghívásával;

- jutalmat is adhat az osztály érdekében végzett rendszeres és kiemelkedő munkáért;

- javaslatot tehet osztályfőnöki dicséretre, felelősségre vonja az osztály közösségi életének megsértőit, akik a vállalt feladatokat nem végzik el;

- javaslatot tehet osztályfőnöki intőre, rovóra stb.

Ez csak néhány példa, még folytatni lehetne a felsorolást. Az iskolai demokratizmus érvényesülésének alapvető fóruma az osztálygyűlés, s a diákbizottságokon is múlik, mennyire élnek az adott lehetőségekkel.

És most néhány szó az évfolyamok munkájáról:

Az elsősök gyorsan megtalálták helyüket, s már az első hónap után arról számoltak be a diákbizottságok, hogy az osztály összeszokott, összetart. Hatalmas lendülettel ugrottak bele az "újoncok" az iskolai életbe, s nem is kevés sikerrel. Elég, ha csak az első C-sek egész délelőtti iskolaboltjára gondolunk. Munkájukkal meg lehetünk elégedve.

A negyedik osztályos diákbizottságoknak nem kis feladatot, s csaknem féléves munkát jelentett a továbbtanulási jellemzések elkészítése. Itt mindenképpen elismerést érdemel a IV. B osztály, nagyon alaposan, lelkiismeretesen és gondosan készítették el a jellemzéseket.

A diákbizottság titkárok örök témája és problémája a menza-sor melletti ügyelet. Bár az új menzarend meggyorsította a sor haladását, még mindig gyakori az ajtóban a nyolcas, sőt tízes sor. A tömörülés talán a rövid sor illúzióját kelti, de ez sajnos csak illúzió, s erre a szomorú valóságra akkor jön rá az ember, amikor még egy óra múlva is ott áll, ahová érkezett.

Mindenkinek érdeke, hogy rend legyen a menzán. Hogy ezt hogyan lehet biztosítani, azt mindenki a saját lelkiismeretével vitassa meg!

Végül néhány szó az iskolai szintű rendezvényekről:

Kétségtelen, hogy a IV. A osztálynak kell itélnünk ezen a téren a pálmát. Két, egymástól távol álló témájú rendezvényt szervez-

tek, s mindkettőről elismeréssel kell szólni. Szolidaritási nagygyűlésük tartalmában megragadó erejű volt, csak talán a kivitelezés és szervezés nem sikerült úgy, ahogyan szerették volna. Egészen más jellegű volt a KISZ-nap. Az előző évek hagyományaihoz hiven derűben, vidámságban nem volt hiány. Köszönet érte a IV. A-nak! Minden osztály teljes erőbedobással vett részt a versenyen. Valami hasonló összmunkára lenne szükség az év más napjain is! A KISZ-nap sikeréhez hozzájárult a délelőtti papirgyűjtés is. 200 %-osan teljesítettük az előzetes tervet, a lelkesedés minden várakozást túlszárnyalt. Szinte csodálatra méltó a III. C teljesítménye, az összegyűjtött papir egynyolcada tőlük származik.

A IV. D-ek guatemalai szolidaritási akcióját is őszinte együttérzés és lelkesedés hatotta át. Sajnos kevés osztály követte példájukat.

Mindez még korántsem meríti ki az év krónikáját. Farsang, szalagavató, honvédelmi napok, s amibe talán minden osztály a legtöbb energiáját fektette: a Bolyai Napok. A Bolyai-pályázatok, a Bolyai-vetélkedő egész éves felkészülést, kemény munkát igényelt mindenkitől.

Végigtekintve az elmúlt hónapokon, azt hiszem, nyugodtan mondhatjuk: tartalmas és jó munkát végeztünk. Ez általános kép. Természetesen minden osztálynak voltak problémái, de ezeknek a megoldását semmiféle körülmény nem hátráltatta. Minden lehetőség megvolt arra, hogy az osztályok maradéktalanul végrehajtsák programjaikat, tovább fejlesszék a közösséget.

Reméljük, sikerült!

Józsa Klára

IV. B